

Izhaja ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zmetstvo Din 40.— neobvezno.
—
Oglaš po tarifu.
—
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/I.
Telefon št. 72, ponoči tudi
št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Ispraviteljski oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 493
Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem č. z. z. Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 25. februarja.
Po dolgem času so prodire v javnost
prve podrobnosti o načrtu zakona, s ka-
terim naj se neposredni davki v smislu
ustave izenačijo za vse dele naše drža-
ve. V bistvu se načrt, ki naj tvori pred-
log zakona o neposrednih davkih, na-
slanja na dosedanje tretji načrt, ki je
tvoril predmet živahne razprave v na-
šlih gospodarskih krogih. Žal, da urad-
niška komisija, ki je sestavljala četrti
načrt, ni v dovoljni meri upoštevala
zahtev, ki so jih gospodarski krogi
splošno predlagali in ki bi se morale
upoštevati, ako se hoče sedanjim ne-
vzdržnim položajem vsaj nekoliko izboljšati.
Ravno iz tega razloga resno dvomi-
mo, da bo načrt v taki obliki mogel
tvoriti podlago za razpravo v Narodni
skupščini, kajti nikakor ne moremo ver-
jeti, da bi se hotelo iz naslova izena-
čenja naše neposredne davke tako
ogromno povečati, kakor to predvide-
vajo objavljena določila.
Za Slovenijo je najostrejša ono do-
ločilo, ki pretvarja sedanjo občno pri-
dobitno iz reparticijskega davka v kvo-
titetni davek. Sedanja povprečna obre-
menitev občne pridobitne se more le
ceniti, ker se odmerja po zunanjih zna-
kih in srednji donosnosti. Povprečno
znaša med 2 in 3 %. Novi načrt pa
povišuje obremenitev za podjetja na
12 odstotkov, torej približno za nadalj-
njih 10 odstotkov, kar bi pomenjalo
za Slovenijo, ako upoštevamo samo
one obrate, katerih lastniki so za leto
1924 plačevali dohodnino, novo obre-
menitev, ki bi znašala preko 25 milio-
nov Din na leto, če ne več. Verjetno
pa je, da bo nova obremenitev dosegla
še večjo izmero, ki utegne v zvezi z
davkom na poslovni promet doseči
ogromno vsoto 80 milijonov Din. Davč-
na stopnja za svobodne poklice in male
obrti znaša 8 %, za težaške posle pa
2 %.
Druga ostrina novega zakona bo za-
dela naše kmetijske posestnike na de-
želi, ki plačujejo od svojih hiš hišno-
razredni davek v zmernih postavkah.
Po novem zakonu naj hišnorazredni
davek sploh odpade in nadomesti naj
ga hišni davek, ki bo znašal za eno so-
bo 25 Din, to je, a. pr. pri hiši s tremi
sobami deseterkrat toliko dosedaj.
Hišnorazredni davek v sedanji izmeri
znaša s približki vred splošno v Slove-
niji 26.12 odstotkov, po novi izmeri naj
bi pa znašal 20 odstotkov. Hišni po-
sestniki s tako ureditvijo davčnih
bremen nikakor ne morejo biti zado-
voljni, ker bi državna obremenitev na-
jmanj ne smela presežati 10 %.
Posebna pridobitina, katero plačujejo
podjetja, ki javno polagajo račune, zna-
ša sedaj okoli 33 % odmerne podlage,
po novem načrtu naj bi pa znašala v
najvišji stopnji 30 %. Ta ogromna obre-
menitev naših podjetij je nevzdržna in
bi ne smela presežati 10 %, to je pred-
vorne izmere, ako se noče popolnoma
onemogočiti razvoja naše industrije.
Ako znaša ta davek v Avstriji največ
25 %, včevši vse dajatve iz naslova
samoupravnih doklad, ako tudi druge
države, n. pr. Nemčija, resno namera-
vajo za okrepitev konkurenčne zmō-
nosti svoje industrije davke izdatno
znižati, potem je tudi pri nas skrajno
nemestno, da se hoče naš industriji z
večimi davki poostriji konkurenčne po-
koje in ji tako onemogočiti konkuren-
co z inozemstvom.
Ogromno je povišan tudi rentni da-
vek, n. pr. na hranilne vloge, na kate-
re naj bi znašal 10 %, na ostale rente
pa 15 %.
Za dohodnino znaša sedaj davčni mi-
nimum 5000 Din in je v tej izmeri daleč
prenizek. Treba bi bilo ta minimum po-
višati na 15.000 do 20.000 Din, a pro-
jekt ga je znižal na 3600 Din. Sicer je
res davčna postavka pri 15.000 Din do-
hodka predvidena le z 4 1/4 %, medtem
ko znaša danes pri isti svoti skoraj
9 %, toda za gospodarsko šibke sloje
je tudi ta obremenitev daleko preob-
čutna.
Davčna lestvica v splošnem je neko-
liko milejša, nego dosedanja, ako upo-
števamo sedanjo vojno doklado in iz-
redni pribitek, presega pa še vedno
splošno zahtevo vseh gospodarskih
krogov naše države, da ne sme znašati
več, nego je znašala predvojna lestvi-
ca, ako bi se brala v dinarjih.
V Sloveniji splošno pričakujemo, da
nam bo izenačenje neposrednih davkov
olajšalo davčno breme. Kakor kažejo za-
predporečila o izenačenem davčnem
zakonu, se bomo varali v svojih upih,
ako se položaj v zadnjem trenutku ne
izpremeni.
Zakon v obliki v kakršni je, bi bil
s primernimi korekturami glede neka-
terih davčnih meril sprejemljiv za nas
samo pod pogojem, da se izloči iz za-
kona dohodnina, ki je eden naših naj-
odloznejših davkov, in da se vsled iz-
datnega povišanja pridobitine preneha
pobirati davek na poslovni promet.

Stavka na bukeški univerzi
Bukarešta, 25. februarja. k. Skupina dija-
kov na univerzi je radi novega univerzitet-
nega reda proglasila stavko.

Sklepanje pogodbe v Rimu

Italijanski službeni komuniké o prvem razgovoru med Ninčičem in Mussolinijem. — Konferenca se danes nadaljuje. — Rimski «Giornale d' Italia» o predmetu razgovorov. — Ninčič obišče tudi papeža.

Rim, 25. februarja. k. Angenzia Stefa-
ni objavlja nastopni komuniké: Ob
17. se je vršil v palači Chigi razgo-
vor med jugoslovanskim zunanjim mi-
nistrom dr. Ninčičem in italijanskim
ministrskim predsednikom in zunanjim
ministrom Mussolinijem. V tem razgo-
voru, ki je trajal približno poldrugo
uro, sta ministra podrobno razpravljala
o odnosih med Italijo in Jugoslavijo
v zvezi z zadnjimi mednarodnimi do-
godki, zlasti z ozirom na locarnske do-
govore in na vsled njih nastali položaj
v Evropi. Ta razgovor je pokazal ko-
rist še učinkovitejšo zgraditve sodelo-
vanja v obojestranskem interesu, ki jo
določa pakt prijateljstva, sklenjen pred
dvema letoma med obema državama.
Jutri popoldne se vrši drugi razgovor.

Rim, 25. februarja. s. Zunanji mini-
ster dr. Ninčič je danes popoldne ob
10. v spremstvu italijanskega poslanika
v Beogradu Bodrera, svojega kabinet-
nega šefa Vučkovića in šefa odseka za
zadeve Zveze narodov Antića dospel v
Rim. Na kolodvoru so ga sprejeli ju-
goslovenski poslanik Antonijević z vsem
osebjem poslaništva, jugoslovenski ge-
neralni konzul, jugoslovenski zastopnik
pri Vatikanu in načelnik Mussolinije-
vega kabineta markeze Paolucci de
Cabolvi. Zadnji ga je pozdravil v ime-
nu Mussolinija. Kako dolgo bo ostal dr.
Ninčič v Rimu, ni znano. Baje pa je iz-
ključeno, da bo mogel odpotovati pred
nedeljo. Ninčič se je nastanil v Grand
hotelu.

Z ozirom na sestanek med dr. Nin-
čičem in Mussolinijem piše Giornale
d' Italia: Nemški tisk je vznemirljen ra-
di obiska dr. Ninčiča pri Mussoliniju.
Nikakor se ne sme čuditi, ako prinaša
protiitalijanska gonja v Nemčiji že svo-
je sadove. Nemčija naj ve, da pome-
nje dotaknjen Brennerja vojno napo-
ved Italiji. Zahteva po priključitvi Av-
strije Nemčiji pa znači alarm za Italijo,
Jugoslavijo, Češkoslovaško itd. V
slučaju povratka kakoga Habsburžana
na avstrijski ali madžarski prestol se
bosta združili Italija in Mala antanta,
da onemogočita ta načrt. Nadalje piše
isti list, da Ninčičev obisk dokazuje,
kako potrebna je spricho nove situaci-
je poglobitev in razširjenje že obstoje-

Iz seje finančnega odbora

Košutičeva avstrijska vojaška leta zopet
zavrnjena.
Beograd, 25. februarja. p. Popoldne je
imel finančni odbor krajšo sejo. Pred odho-
dom na dnevni red je zahteval klerikalec
Škulj pojasnila od predsednika odbora, za-
kaj se ne izplačujejo doklade duhovnikom
na župnijah izpod 200 duš, kakor je to skle-
nil finančni odbor. Predsednik Radonjić je
objubil, da bo interveniral pri ministru, da
se izplačevanje čimprej prične.

Odbor je prešel potem na dnevni red. Pri
prvi točki: prošnje in pritožbe, je radiče-
vec Banković zopet predložil prošnjo šefa
Radičevega kabineta Košutića, naj se mu
priznajo leta, ki jih je prebil v avstrijski
vojski kot leta v narodni službi. Proti so
govorili razni poslanci, ki so se vsi izrekli
proti prošnji Košutičevi, naker je bil Banko
vičev predlog odklonjen. Pri drugi točki
dnevnega reda je prišel na razgovor zakon
ski predlog federalista Save Vuletića glede
pomoči oškodovanim po poplavih. Predmet
se je odstopil rednemu budžetiranju.

S tem je bila seja finančnega odbora ko-
čana. Prihodnja seja jutri. Na dnevnem redu
bo razprava o dokladah za nočno službo
poštnim nameščencem.

Velike spremembe v zagreb- škem Narodnem gledališču

Friderik Rukavina direktor zagrebske
opere.

Beograd, 25. februarja. p. Kralj je
podpisal ukaz o velikih spremembah v
zagrebškem Narodnem gledališču. Za
glavnega tajnika, kateremu so istočas-
no poverjeni posli upravnika gledališča,
je imenovan prof. Josip Bach, za di-
rektorja opere dosedanjega upravnika
gledališča v Osijeku, Friderik Rukavina,
za direktorja drame je imenovan Ivo
Raić. Dosedanji upravnik zagrebskega
gledališča Julije Benešić je imenovan
za profesorja gledališke šole v Zagrebu,
dosedanji direktor opere Petar Konjo-
vić prevzame vodstvo uprave gleda-
lišča v Osijeku.

Končni rezultati občinskih volitev v Bolgariji

Softja, 25. februarja. p. Iz definitivnih re-
zultatov občinskih volitev je razvidno, da
so vladne liste dobile v celi državi 423.000
glasov, dočim je strankam opozicije prizna-
nih 217.000 glasov. 80 odstotkov celokupne-
ga števila mandatov so dobili vladni kan-
didati.

Izenačenje davkov po projektu režima RR

Obširno poročilo o vsebini novega projekta o enotnem davku
na drugi strani. — Ocena projekta v današnjem uvodniku.

Državni proračun v načelu sprejet

Zadnji dan generalne debate. — Ostri konflikt med posl. Timo-
tijevićem in radičevci. — Posl. Pucelj kot branitelj neznosne
davčne in budžetne politike režima RR. — Danes se prične špe-
cijalna debata.

Beograd, 25. februarja. p. Danes je
bila končana generalna debata o pro-
računu ter je bil zvečer budžet sprejet
v načelu.

Potek današnje dopoldanske in po-
poldanske seje je bil zelo živahen, de-
loma buren in jako interesanten. Prvi
govornik je bil poslanec Davidovičeve
stranke

Kosta Timotijević,
kateraga govor je zbornica poslušala z
veliko pažnjo. Posl. Timotijević je na-
stopil predvsem proti politiki St. Radi-
ća. Kritikoval je predloženi proračun,
češ, da nalaga ljudstvu nova bremena.
Izjavil je, da je število radikalov v skup-
ščini fiktivno, ker so ustvarili umetno
večino. Radičevci so se ojačili s svojim
demagoškim hujkanjem proti gospo-
di, sedaj pa je Radičeva stranka sama
polna gospode! Radić ne ljubi orožni-
kov, a njegovo ministrstvo je sedaj po-
dobno notranjemu ministrstvu, ker je
prvi prosvetni delavec, ki ga srečamo v
prosvetnem ministrstvu, orožnik. (Pri
teh besedah so zagnali radičevci silen
hrup, ki je trajal skoro 10 minut in po-
slanec Timotijević je le s težavo prišel
zopet do besede.) Radić — nadaljuje
govornik — je hvalil pape, ko je ustvar-
jal svojo stranko, sedaj jih psuje na ži-
ve in mrtve. To velja predvsem za
franciškane. Radić je svojo lastno dr-
žavo obtoževal v inozemstvu, je hujskal
hrvatski del našega naroda ter izko-
riščal vse prilike, ki so nastale po vojni,
sedaj preganja one, ki so se nekada
borili proti njegovim izdajniškim čim-
nom. Ker mu je bilo že oproščeno in je
postal državni minister, je skrajni čas,
da preneha s svojim razdiralnim delom.
Naj ne oblega naroda s svojimi dema-
goškimi sredstvi, ker je narodu treba
povedati resnico, kaj se mu more dati,
in kaj mora ustvariti sam, ne pa ga pi-
tati z bleščicami, puhlimi frazami. Go-
spod Radić naj se vendar zaveda, da je
za svoje besede odgovoren kot aktivni
minister. Govornik ga prosi, da naj se
v skupščini obvlada, naj ne psuje in ne
izjavi, ker je to nedostojno. Manj go-
voriti in več delati, to naj bo ministro-
va deviza. S trpko ironijo priporoča
govornik g. Radiću naj predloži zakon
o dnevnem delu in o ukinitvi karnevala
vsaj za pet let. Ta aluzija na Radiče-
vo obnašanje je radičevce silno razbu-
rila. Kričijo: Kdo je karneval? Vi ste
karneval, klovn! Posebno psuje drž.
podtajnik Neudorfer, kar posl. Timoti-
jevića spravi iz ravnovesja: Molčite,
Vi bitanga! Posl. Kokanović (zemlj.)
Neudorferju: Vi ste, kakor bik! Velikan-
ski kraval v zbornici.

Posl. Timotijević je obžaloval svoje
besede, ugotovil pa je, da se ob priliki,
ko je Radić rekel dr. Trumbiću in dok-
tor Trumbić Radiću, da je magarac, ni
smatralo za potrebno, da bi se oprošča-
la drug napram drugemu.
Posl. dr. Slavko Sečurov je zatem
kritikoval proračun in je povdarjal, da
je štedenje mogoče izvesti, ako se pri-
čne izvajati pri vladi sami z reducira-
njem preštevilnih ministrov in državnih
podtajnikov, katerih eden se mu je baš
včeraj pritoževal, da nima niti toliko
moči in dela kakor kak načelnik.
Zatem je govoril republikanec bivši
radičevci dr. Buć, ki je zelo ostro na-
padal radičevce in izjavil, da se njihov
sporazum smatra med hrvatskim na-
rodom kot kapitulacija. Radić je sklenil
«sporazum», da bi se rešil iz zapor.
Tak sporazum pa je sramota in blama-
ža. Radičevci ničesar ne pomenjajo in
nikogar ne predstavljajo ter so njihove
frazе o seljaški politiki navadna slepa-
rija. Med govorom dr. Buća so se radi-
čevci neprestano razburjali in povzo-
čali velik hrup. Dr. Buća so psovali z
raznimi imeni iz zoologije.

Končno je še govoril radikalni seljak
posl. Selmin, naker je bila dopoldanska
seja zaključena.
Narodna skupščina je nadaljevala
sejo popoldne ob 5. Prvi je dobil be-
sedo

poslanec Pucelj,
ki je govoril skoraj pred prazno dvor-
ano. Najprej je dejal, da ga govorji opo-
zicije malo veselijo, češ, da se iz njih
ne more dosti pametnega naučiti. Pri-
znal je, da je proračun velik, zamerja
pa opoziciji, ker le trdi, da je budžet
velik, ne predlaga pa, kako naj bi se
proračun popravil in spravil v prime-
ren sklad z dejanskimi potrebami. Po-
slanec Pucelj je potem govoril o jajcih
in o raznih drugih stvareh in se zopet
vrnil na predmet, namreč na proračun,
o katerem je izjavil, da bo zanj glasov-
val, ker ima zaupanje v vlado. Vladi
pa zaupa zato, ker je kmetstva in ker

so ministri seljaški. (Buren smeh. Klici:
«Kateri minister je pa kmet?») Govor-
nik je potem ugotovil, da je pač bilo
v vladi dostikrat neprijetnost in da jih
je še sedaj mnogo. Toda nihče ne more
kupiti mesa brez kosti. (Smeh.) Ponov-
no je zagotavljal, da je tudi po njego-
vem mnenju proračun velik, da pa ga
ni mogoče znižati. Poslanec Pucelj se
je v nadaljnjem svojem govoru spravil
na dr. Korošca, kateremu je očital,
da nič ne dela in ki da je čuden človek,
ki mu ga ne najdeš zlepa para. Potem
je prešel na potrebe Slovenije in je
navajal nekaj statističnih podatkov. Pri
tem je prišel navzkriž z dr. Spahom, ki
ni bil istih misli z njim. Poslanec Pu-
celj je pravil, da pomenja današnja
vlada «velik uspeh». (Dr. Grisogono:
«Po vašem predlogu se je uvozna car-
ina za pluge zvišala na 200 dinarjev! Smeh.)

Potem je dobil besedo drugi govor-
nik,

sam, demokrat Juraj Demetrović,
ki je dejal, da je današnja vlada kabi-
net nemogočih možnosti. Današnja vla-
da ne pogloblja državnega edinstva,
ampak ruši državo s federalističnim
programom. Govornik se ne more stri-
njati s Stjepanom Radićem, ki trdi, da
so vsi Hrvati, ki niso z njim, izdajalci.
Ugotavlja je potem Radičev preokret
v politiki, od katerega je najnovejša
faza ona nagodbe. Govoril je načelno
proti «sporazumu», ki pomenja po njego-
vem mnenju razedimljenje našega na-
roda. Poslanec Demetrović je nato citi-
ral izjave ministrskega predsednika
Pašića in ministra Simonovića, ki je
Radiću očital, da hoče podreti temelje
ne stebre, na katerih stoji vsa država.
Radić žali vedoma srbski del našega
naroda, ponižuje Slovence in ljuto pre-
ganja one Hrvate, ki se nočejo ločiti od
Srbov. Govornik je potem ostro kriti-
ziral postopanje Radića kot prosvet-
nega ministra in dejal, da je prišel Ra-
dić v osebni konflikt s skoraj vsemi
kulturnimi in narodnimi organizacijami.
Zahteval je od Radića izenačenje pravi-
ce profesorjev na Hrvatskem in v Slo-
veniji do pokojnine. Govornik je kriti-
ziral vladno politiko v gospodarskih
podjetjih in dejal, da vlada ni vnesla
v proračun potrebne zneske za izplači-
lo razlike državnim nameščencem. Za-
hteva popolno reorganizacijo državne
uprave, kakor tudi, da se čim prej do-
nese zakon o izenačenju davkov. Toda
poročevalec večine Gavrilović je bil
izjavi, da zakona o izenačenju davkov
še v dveh letih ne bo. Zato zahteva go-
vornik, naj se dotle razširi srbijski
sistem na vsi državo. Zahteval je tudi,
naj se zviša eksistenčni minimum. Na-
ša vlada nima prave poljedelske politi-
ke, ker dovoljuje kmetu, da sadi s sla-
bim semenom. Naša vlada nikakor ne
zadošča svojim obveznostem do ino-
zemstva. Zato je moral priti k nam sam
Albert Thomas in opozoriti naš kabi-
net na njegove dolžnosti.

Vlada tudi ne izpolnjuje svojih dol-
žnosti do zasebnikov, tako, da se kopi-
čijo tožbe pri državnem svetu. V Celju
so morali nedavno zapleniti transport
državnega premoga, da se zadovolji
zasebna terjatev. Govornik vprašuje,
kako naj spricho vsega tega pridejo do
svojih pravic uboge pare, državnih na-
meščenci, ki jim država dolguje še
ogromne vsote. Današnja vladna kom-
binacija ni nič drugega, kot partizanska
trgovinska transakcija, ki nikakor ne
more dati jamstva za pozitivno delo-
vanje. Predvsem nam je treba enakosti
v vsem. Izgraditi moramo edinstvo, to
se pa bo dalo le doseči, ako uresničimo
svoje ideale: enake pravice in svobo-
ščine. (Živo odobranje.)

Potem so branili proračun radikal
Vasilje Trbić, državni podtajnik Neudor-
fer in poročevalec večine Gavrilović,
s čemer je bila splošna debata o pro-
računu ob 9. zvečer končana.

Predsednik je odredil glasovanje, pri
katerem je bil državni proračun za le-
to 1926-27. sprejet v načelu s 161 proti
72 glasovom, naker je bila seja zaklju-
čena ob pol 10.

Prihodnja seja jutri dopoldne. Na
dnevnem redu je podrobna razprava o
proračunu, ki se začne s poglavjem o
vrhovni državni upravi.

Pogreb gospe Trifkovićeve

Beograd, 25. februarja. p. Popoldne ob 2
je bil svečan pogreb gospe Trifkovićeve,
mater predsednika Narodne skupščine.
Med drugimi so prisostvovali žalnim obro-
dom skoraj vsi ministri in veliko število
poslancev vseh strank.

Načrt novega enotnega davčnega zakona

Predvideva šest davkov in pomenja v mnogem oziru še poslabšanje današnjega nezgodnega stanja. — Posebno občutno so prizadeti mali ljudje v mestu in na deželi.

p Beograd, 25. februara.

V finančnem ministristvu je izdelan projekt davčnega zakona za celo državo, o katerem se zbirajo, da ga je vlada v glavnem že odobrila in da bo v bistvu neizpremenjen takoj po izglasovanju proračuna predložen Narodni skupščini.

Šest davčnih objektov.

Zakonski predlog predvideva sledeče davčne objekte: donos od zemljišč; donos od zgradb; donos od podjetij obrti in poklicov donos od rat; donos od podjetij, ki morajo plačati javne račune; celokupni dohodek.

Zemljiški davek.

Zemljišča so po načinu obdelavanja razdeljena na njive, vrtove, sadovnjake, vino, travnike, pašnike, planine, gozdove, črtnice, močvirja, ribnike in jezera. Stavbnišča v mestih se vrščajo v najvišji razred najbojših zemljišč v dotičnem kraju. Davčna osnova je katastrski čisti donos, preračunan na en hektar zemlje. Kjer se ni davčnega katastra, se zemljišča izmerijo, v de setih letih pa se mora izvesti popoln davčni kataster. Davek znaša 20% od čistega donosa. Od davka so oproščeni v glavnem dva zemljišča, ki tudi po dosedanjem zakonu niso plačevala davka.

Hišni davek.

Davek na poslopja se plačuje od vseh orih zgradb, ki se oddajajo v najem ali so namenjena za stanovanja ali drugo uporabo. Davčna osnova je faktično plačana najemna ali ona najemina, ki se bi dobila, ako bi se stavba dala v najem. Obdobje se stroški za vzdrževanje ali amortizacija in to v glavnih mestih 20% v manjših mestih 25%, v vaseh 30%. Davek znaša 20% od čiste najemnine. V podeželskih občinah (»u selima«), v industrijskih in tovarniških podjetjih se plača davek po številu sob in sicer 25 Din za vsako odeljenje. Od tega davka so oproščeni v glavnem ona poslopja, ki že po sedanjem zakonu niso plačevala davka.

Davek na podjetja, obrti in poklice

Ta davek se plačuje na vsa pridobitvena poslovanja ali samostojne poklice, izvršene v pridobitne svrhe. Semkar ne spadajo podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, kor plačujejo poseben davek. Vsa podjetja obrti in poklici se delijo na tri skupine. V 1. skupino spadajo trgovska, obrtna in industrijska ter druga podjetja in posli, ki se opravljajo s kapitalom. V 2. kategorijo spadajo samostojni poklici, ki se izvršujejo za odškodnino (svobodni poklici), vlagajoč pri tem v poslovanje duševno delo. K 3. skupini se prištevajo vsi drugi svobodni poklici, večinoma telesno delo.

Kot davčna osnova služi čisti letni donos. V stroške se vračunajo vsi izdatki, ki so združeni s poklicem ali podjetjem, kar je v zakonskem smislu točno označeno: Davek znaša za prvo skupino 12% od čistega donosa, za drugo kategorijo 8% in za tretjo 2%. Davka so oproščeni vsi oni posli, ki ne plačujejo davka tudi po dosedanjem zakonu, izvzemši kmečke in obrtniške zadruge ter uradniške nabavilne zadruge, ki plačujejo po novem zakonu da vek kakor druga podjetja, obvezana javnemu polaganju računov; vendar je davek manjši.

Rentni davek.

Rentni davek se plačuje od vseh donosov iz imovinskih predmetov, in sicer zna-

ša davek od obresti posojil 15%, od hranilnih vlog 10%, na dohodke od drugih rent 15%. Oproščene so od tega davka obresti Poštne hranilnice in ostale rente, ki se dajejo kot podpora javno-pravnega značaja.

Davek na dobiček podjetij, zvezanih javnemu polaganju računov.

Ta davek plačujejo vse delniške, komanditne družbe na delnice, družbe z omejeno zavezo, zadruge, rudarske zadruge, zavarovalnice, pridobitna podjetja državnih in samoupravnih edinic in inozemski zasebniki. Za davčno podlago služi proračunani čisti dobiček enega leta po stanju, ki ga izkazuje bilanca, sestavljena na temelju preteklega poslovnega leta. Obširno je določeno, kateri stroški se smatrajo za režijske. Davek se plačuje po rentabilnosti podjetja ter je predvidenih 6 davčnih stopenj, in sicer ako znaša čisti dobiček do 10%, do 15%, do 20%, do 25%, do 30% in preko 30% plačajo a) zadruge, industrijska in rudarska podjetja 15, 17, 19, 21, 23 in 25% od čistega dobička; b) ostala podjetja 20, 22, 24, 26, 28, 30%; c) nabavilne zadruge drž. uradnikov in obrtni zadruge 10, 12, 14, 16, 18, 20%; d) kmečke zadruge, ki ne delijo čistega dobička 5, 7, 9, 11, 13, 15% od čistega dobička.

Oproščena so od davka državna in samoupravna podjetja za javne svrhe in promet, nadalje posebna pooblašena podjetja, Državna Hipotekarna banka in Poštna hranilnica.

Drugo državne doklade odpadajo, ostanejo pa invalidski davek, davek na poslovni promet in komorski doklade.

Dohodninski davek.

Ta davek plačujejo vse pravne in fizične osebe razen družb, zvezanih javnemu polaganju računov. V skupno vsoto se vsejeto vsi dohodki v gotovini ali naravi, ki imajo denarno vrednost, bodisi da jih je davčni zavezanec v resnici prejel, ali pa ima pravico do njih. Odstopajo se le vsi stroški. Od celokupnega čistega dohodka znaša davek od prvih 5.000 Din 2%, od nadaljnjih 15.000 4,5%, od nadaljnjih 20.000 6,5%, od nadaljnjih 25.000 8%, od nadaljnjih 35.000 8,5%, od nadaljnjih 50.000 10%, od nadaljnjih 100.000 11%, od nadaljnjih 150.000 12%, od nadaljnjih 200.000 13%, od nadaljnjih 400.000 14% in preko enega milijona dinarjev 15%. Od tega davka so oproščene le družbe, zavezane javnemu polaganju računov, potem inozemski poslaniki, zapuščiške blaginje, vojni invalidi in osebe, čijih dohodek znaša manj kot 3.600 Din na leto.

Davčni odbori in določitev dohodnine. V svrhu določitve dohodninskega davka morajo davčni obvezanci predložiti fastjo, ako pa so nepisarni, morajo to napraviti usmeno pri davčnih oblastih prve stopnje. Dohodnino predpiše davčni odbor, ki obstojajo iz predsednika in 6 odbornikov ter 6 namestnikov. Davčni odbor sme zahtevati od davčnih obvezancev, da osebno prisotvujejo sejam odbora, ko se razpravlja o odmeri dohodnine. Priložbe proti odmeri se morajo vložiti tekom 15 dni na prizivni odbor.

Davek se plača vsako leto kvartalno: 1. januarja, 1. aprila, 1. julija ter 1. oktobra. S 1. januarjem 1927 bodo pričeli delovati davčni odbori.

Problem razširjenja Sveta Zveze narodov

Chamberlain za razširjenje Zvezinega Sveta preko Nemčije. — Poljska preti s sporazumom z Rusijo? — Nemška delegacija za Ženevo. — Švicarska vlada zastopa nemško stališče.

b London, 24. februara.

Chamberlain je izjavil v svojem govoru v Birminghamu, da se mora smatrati ne le sprejem Nemčije v Zvezo narodov, temveč tudi njena izvolitev za stalnega člana Sveta kot zagotovljena. Povdaril pa je, da je problem reforme v Svetu Zveze narodov starejši kot vprašanje Nemčije. Že leta in leta zahtevajo posamezne države stalne seje v Svetu in vse te zahteve so se odgodile do vstopa Nemčije. Danes je bistveno vprašanje, ali naj se Svet Zveze razširi razen Nemčije še za nadaljne stalne člane. Ne da bi se hotel spuščati v razmotrivanje o zahtevah kakšne določne dežele, smatra za potrebno izjaviti, da je, če se najdejo primerni kandidati, razširjenje Sveta Zveze narodov že zategadelj zaželeno, da bi mogel sklepati z večjo avtoriteto v slučaju spora o kaki točki mirovnih pogodb ali locarnskega pakta. Nato je Chamberlain pobijal trditve angleškega časopisa, da bi bilo nasprotno locarnskemu duhu, če bi bila še kak druga država razen Nemčije izvoljena med stalne člane Zvezinega Sveta. »Če kdo pozna vsebino locarnskih pogovorov,« je dejal Chamberlain, »je gotovo jaz. Nemški državnik ne bodo zanikali kakri drugi državi pravice do razprave o njeni zahtevi, za to so prepametni.«

Danes je izjavil Chamberlain v dolni zbornici na vprašanje Ponsonbyja, da angleška vlada še ni zavzela stališča o razširjenju Sveta Zveze narodov preko nemškega stalnega sedeža. O tem vprašanju se v Locarnu ni razpravljalo in jaz nisem nikoli, niti tedaj niti pozneje slišal, da bi kdaj omenil, da je v obljubi, podpreti izvolitev Nemčije, zapopaden tudi sporazum, da se onemogoči sleharna druga izprememba v Svetu Zveze narodov.

V zgornji zbornici je predlagal socialistični lord Parmoor sklep, da se Zvezin Svet ne sme razširiti preko nemškega stalnega sedeža. Parmoor je iz-

javil, da bi bilo dostojanstvo Zveze narodov usodopolno ogroženo, če bi se okoli nemškega pristopa razvil vadlanje za Zvezine Svete. Lord Cecil je odgovoril v imenu vlade, da se je o vprašanju dodelitve stalnih sedežev v Svetu drugim državam že dali časa razmotrivalo v Svetu Zveze narodov. Odlučitev se je odgodila do pristopa Nemčije. Lord Cecil je zaprosil, naj se predlog umakne, da bi mogli imeti angleški zastopniki v Zvezi kolikortoliko proste roke. Pred odhodom angleške delegacije v Ženevo bo vlada storila komčnovaljen sklep. Predlog lorda Parmoorja je bil nato zavrnjen.

Nekateri časopisi trdijo, da je izjavil poljski ministrski predsednik grof Skrzynski britanskemu poslaniku v Varšavi da bo podal ostavko, če Poljska ne dobi stalnega sedeža v Svetu Zveze narodov, in da bo prihodnja vlada najbrž sklenila pogodbo s sovjetsko Unijo.

Berlin, 25. februara. Včerajšnji ministrski svet je določil nemško zastopstvo za zasedanje Zveze narodov. Delegacija bosta vodila državni kancelj dr. Luther in zunanji minister dr. Stresemann. Član zastopstva bodo državni tajnik v zunanjem ministristvu von Schubert, državni tajnik Kempner, vodja pravnega oddelka v zunanjem uradu dr. Gauss in vodja odseka za Zvezo narodov v zunanjem ministristvu legacijski svetnik von Billow. Državni kancelj bo ostal v Ženevi samo dva dni. Govoril bo v imenu Nemčije takoj po njenem sprejemu v Zvezo narodov. Dr. Stresemann pa bo ostal v Ženevi tekom celega zasedanja in se bo udeležil tudi razpravi Sveta Zveze narodov.

Nemška delegacija odide iz Berlina 6. marca. 7. marca se vrše razgovori med Chamberlainom, Briandom in Stresemannom o vprašanju razširjenja Zvezinega Sveta. V Berlinu smatrajo, da ne pride v Ženevi do nobene krize in da

bo tokrat samo Nemčija sprejeta v Svet Zveze, čemur se tudi Briand ne bo protivil. Vsaj na tem zasedanju ne. Že ugovor švedske vlade onemogoča razdelitev nadaljnjih sedežev.

Pariz, 25. februara. »Liberté« obsoja nastop 400 angleških parlamentarcev, ki so podpisali petico proti razširjenju Sveta Zveze narodov. Ta parlamentarna manifestacija uničuje Chamberlainov napor, da izpolni v Parizu dano obljubo. »Očitajo francoski vladi,« tako piše »Liberté«, »da ni zvesta locarnskemu duhu, ker še ni zapustila Poljske. Ali obstoji potemtakem locarnski duh v tem, da se stori vse, kar hočejo Nemci?« Članek zaključuje: »More se reči, da se nahaja sredi moralnega ciklona, ki ga je dvignil bližnji prihod Nemčije v Ženevo.«

»Excelsior« piše, da izjavljajo vplivni ameriški finančniki, da je Dawesov načrt po 1. 1930, neizvedljiv. Imena teh bankirjev so znana: to so tisti ljudje, ki so vedno trdili, da Nemčija ne more plačevati reparacij. Temu pesimističnemu naziraju glede bodočnosti Dawesovega načrta nasprotujejo številni drugi ameriški finančniki in zlasti bližnji sodelavci predsednika Coolidgea. V teh krogih odločno izjavljajo, da mora Nemčija izpolnjevati svoje obveznosti.

Bern, 25. februara. Zvezni svet je sklenil nasprotovati eventualnemu razširjenju Sveta Zveze narodov. Podpiral bo samo sprejem Nemčije med stalne člane.

Rim, 25. februara. o. Mussolini je imenoval senatorja Scialoja in dr. podtalanika za zunanje zadeve posl. Grandia za delegata na zborovanju Zveze narodov.

Varšava, 25. februara. s. Vest, da je ministrski predsednik grof Skrzynski izjavil angleškemu poslaniku v Varšavi, da bo Poljska izstopila iz Zveze narodov, ako ne bo dobila samostojnega sedeža v Svetu, se uradno demantira.

Italijanski načrti

Reorganizacija vojne mornarice. — Ustvaritev novega tipa velikih ladij. — Fašistovska kontrola nad sosedi. — Vzno-mirjenje v Londonu.

z Rim, 24. februara.

Načrti za reorganizacijo in izpolnitev vojne mornarice so že toliko dozorili, da je danes min. predsednik Mussolini mogel sprejeti admiraliteto na daljše posvetovanje, ki se je vršilo v palači Chigi. Kakor pravi uradno poročilo, se je na sestanku ugotovila moralna disciplina oficirjev in moštva, ki je po izjavi admiral Simonettija popolnoma zanesljiva in vdano. Po sestanku je imel g. Mussolini dolg razgovor z admiralom Actonom, s katerim se je posvetoval o programu izgradnje bojnih ladij. V kratkem se bo vršila posebna konferenca, ki se je udeležiti tudi finančni minister grof Volpi.

Problem reorganizacije vojne mornarice je postal ena glavnih skrbi fašistovske vlade, ki si hoče zagurati popolno pomorsko avtonomijo, predvsem z ozirom na Francijo. Kakor piše »Tribuna«, je treba rešiti ta problem strogo fašistovski, t. j. na način, ki bo ustvaril popolnoma nove tipe velikih bojnih ladij, kakršnih nima dosedaj še nobena država. Vse to pa se mora rešiti brez parlamenta in brez sodelovanja kakršnekoli opozicije, kajti »parlamentarizem je sovražnik moderne dobe in latinskih dežel,« kakor piše Mussolinijev organ »Popolo d'Italia«.

Ti Mussolinijevi načrti so v tesni zvezi z Bazzijevo sliko, ki jo je priobčil »Progresso«. Slika predstavlja Malo Azijo in Palestino v ptičji perspektivi. Kreta, Rodos, Smirna, Ciper in Aleppo so začitani kot — dohodne točke. Iz morja v ozadiju pa se prikazuje v gorečih plamenih glava fašistovske Italije. Istočasno je izšla obsežna knjiga »Sredozemsko morje v evropski politiki«, ki dokazuje potrebo razširjenja italijanskega gospodarstva po Sredozemskem morju, kajti »svetovni pomen Italije je odvisen od italijanskega vpliva v Sredozemskem morju,« kakor je rekel že leta 1916. Francesco Coppola!

V ta kompleks italijanske ekspanzivne sfere spada naravno tudi vzhodna obal Jadranskega morja in njegovega zaledja »od Solnograške doline čez Solun,« kakor so pisali te dni oficijozni listi, ki so naglašali, da mora Italija imeti kontrolno nad vsemi političnimi dogodki, ki so na vidiku onkraj Brennerja in onkraj Jadrana. Da bi prikrila Italija svoje prave načrte, o katerih je poučena le četvorica ali petorica vrhovne fašistovske instance, vabi na sestanke zunanje ministre onih držav, proti katerim so ti načrti v prvi vrsti zamišljeni.

London, 25. februara. d. Vesti o povečanju, oziroma o ustvaritvi nove vrste italijanskih dreadnoughtov so pozvečile v tujakšjih političnih krogih precejšnje vznemirjenje. Govori se, da bo v kratkem sklicana konferenca admiralitete, ki bo razpravljala o tem vprašanju.

Neuspešna pogajanja za ureditev solunske cone

r Beograd, 25. februara.

Jugoslovenski zastopniki, ki so se 20 dni pogajali z grškimi zastopniki o ureditvi solunske svobodne cone, so se vrnili v Beograd. Bila je to druga konferenca, na kateri bi imeli odgovoriti grški delegati, ako sprejmejo nekatere predloge jugoslovenske delegacije s prve konference. Grški delegati so po posvetovanju z grško vlado odgovorili na drugi konferenci strokovnjakov za

ureditev solunske cone, da teh predlogov ne morejo sprejeti. Kljub temu so se pogajanja nadaljevala v upanju, da bi se našel izhod z obojestranskim popuščanjem, do česar pa ni prišlo. Po dvodnevem bivanju v Beogradu je odpotoval ravnatelj jugoslovenske svobodne cone Sava Božić zopet v Solun. V Beogradu je pristojnim ministrom poglobljaj med grškimi in jugoslovenskimi delegati.

Bethlen & Cie bi se radi znebili odgovornosti

Preiskovalni odbor parlamentarne večine je izdelal za vlado ugodno poročilo — Manjšinsko poročilo pa ugotavlja krivdo vladnih činiteljev.

d Budimpešta, 24. februara

Odbor večine je predložil danes narodni skupščini poročilo o falzifikatorski aferi, v katerem ugotavlja, da ni nobenih pozitivnih podatkov, da bi bila vlada akcijo podpirala in je nasprotno odbor ugotovil, da predlozene okoliščine dokazujejo logično nasprotje takega domnevanja. Tudi o kakih odgovornosti ministrskega predsednika grofa Bethlena ne more biti govora, in to tem manj, ker bi moral političski šef Nadossy vedeti, da bi bil grof Bethlen najpogostejše obsojil ponarejanje denarja, bodisi v kredenistične ali kakke druge namene, in da je dobil Nadossy izrečen nalog, naj vse take poskuse prepreči. Bethlen ni imel vzroka domnevati da Nadossy ni izpolnjeval njegovih navodil.

Kar se tiče odgovornosti notranjega ministra, je odbor ugotovil, da je minister zvedel o falzifikatorski aferi dne 18. dec., t. j. takrat ko je bil Jankovics na Nizozemskem aretiran. Dne 25. decembra je dal notranji minister poklicati Nadossyja in Windischgrätzja in je v razgovoru z njima dobil vtis da je princ Windischgrätz v ponarejevalski akciji sodeloval in da je moral Nadossy o vseh leti aferi vedeti. Ni pa bilo točnih podatkov, da bi mogel uvesti kazensko postopanje. Po pojasnili vprašanju o ponarejenih potnih listih obravnava poročilo vlogu nadvojvode Albrehta v aferi in ugotavlja, da ni podatkov, da bi zasledovala ta akcija rojalistične smote. Odbor je končno izjavil, da ponarejevanje čeških bankovcev v letih 1920-21. ni v nikakri zvezi z sedanjo afero.

Istočasno z večinskimi poročilom, ki je obsegalo 100 strani, je bilo predloženo parlamentu, tudi poročilo manjšine. To poročilo izjavlja, da je morala francoske bankovce ponarejati tajna družba, kakor je izjavil baron Perennyi v pismu na grofa Bethlena. Tudi obramba vojaškega škofa Zadravca govori zato, da je obstajala posebna tajna družba za ponarejevanje. Z vidika politične odgovornosti je prvi, ki je akcijo vprizoril policijski šef Nadossy, ki je skušal od pričetka preiskave zvaliti vso odgovornost na Windischgrätzja.

Drugi državni zavod, ki figurira v aferi, je kartografski zavod. Neverjetno je, da so se mogla dela za ponarejevanje bankovcev več kot eno leto nemoteno nadaljevati v državnem zavodu. Ta dejstva zadostno govore o politični odgovornosti vlade. Če bi bila vlada uvedla potrebno kontrolo, bi bila gotovo prihranila Madžarski te žalostne dogodbe. Ministrski predsednik bi bil moral misliti na ponarejanje čeških bankovcev in na incident med Telekijem in princem Windischgrätzom kakor tudi na poročilo Kozma na oziroma barona Perennya, mesto da bi imel same konference.

Manjšinsko poročilo zaključuje, da pade odgovornost v prvi vrsti na ministrskega predsednika, dalje na notranjega ministra in državnega tajnika v ministrskem predsedništvu, slednjič pa na obrambnega in justičnega ministra. Vlada, pod katero je moglo priti do take afere ne sme več ostati na svojem mestu.

V krogih vladne večine računajo z gotovostjo, da bo dobil min. predsednik Bethlen po končani debati v parlamentu zaupnico in sicer še pravčasno, da se bo mogel grof Bethlen z zaupnico v žepu predstaviti Zvezi narodov. Nasprotno pa je opozicija prepričana, da bo njeno poročilo še bolj oslabilo položaj vlade v inozemstvu in da bo morala vlada preje ali pozneje podati ostavko. Opozicija je pripravljena na skrajni boj.

Buren pričetek debate v parlamentu

Budimpešta, 25. februara. s. Nar. skupščina je danes pričela debato o poročilu preiskovalnega odbora glede falzifikatorske afere. Poročevalec Rubinek je utemeljeval svoj predlog odborne večine. Njegov govor je bil večkrat prekinjen po medikliskih levicah.

Pričet je s citiranjem poročila odbora. Poslanec Stefan Parkas (soc. dem.) kliče: Sedaj se pričena prati perilo zamorca! (Velik nemir na desnici). Poslanec Rubinek: Odbor ima nalogo, da ugotovi politično ozadje falzifikatorske afere. Zločin nima nič opraviti z madžarskim narodom. Poslanec Proper: (soc. dem.) Toda z vlado! (Viharni ugovori na desnici). Rubinek se bavi nato z izjavami Nadossyja. Klic na levici: Nadossy ni verodostojen. (Velik nemir). Rubinek: Očro je izjavil, da je sodeloval le z odobritvijo Hajtsa. Poslanec Esterhajos (soc. dem.): Dobil je od višjih mest navodila. (Nemir na desnici). Rubinek: To je obrekovanje, ki ni utemeljeno! Govornik je na to izjavil, da je Schultz član soc. demokrat ske stranke v Nemčiji. (Veselo na desnici). Poslanec Sary (soc. dem.): To za vlado ni noben izgovor.

Rubinek je nato nadaljeval, da so se falzifikatorji posluževali patriotičnih besed. Odbor pa je ugotovil, da so bile vse akcije merodajne tudi gotove materialne razmere. Razni osumljeni so trdili, da je bil cilj cele akcije strmoglaviti vlado. Ministrski predsednik je brezdvoytno storil vse potrebno. (Nemir pri socialnih demokratih). Odbor zaradi tega ni mogel konstatirati politične odgovornosti ministrskega predse. Tudi postopanje notranjega ministra je bilo pravilno in se ni mogla ugotoviti njezova poli-

tična odgovornost. Odbor je konstatiral, da Albrehtovo gibanje ni bilo v nobeni zvezi s falzifikatorsko afero, ravno tako tudi ne poslanec Gömbös. Govornik je končno predlagal, naj se sprejme poročilo odborne večine. (Zivalno odobravanje na desnici).

Predsednik je predlagal, naj se debata na dalje na jutrišnji seji. Posl. Mihail Kiss je predlagal, naj se stavi na dnevni red jutrišnje seje nameravana demonstracija za vlado. Protestiral je proti temu, da se spravlja v zvezi s temi demonstracijami in falzifikatorsko afero oseba državnega poglavarja (Vihar na desnici). Ako že hočete mobilizirati cesto, naj se pokličejo oni stotisoči, ki so izgubili svoje premoženje v vojnem posojilu, vdove in sirote in brezposelni. (Velik nemir na desnici). Zbornica je nato sprejela predlog predsednika. (Ironični klici na levi. Živla falzifikatorska afera! Živio Nadossy!)

Politične beležke

+ Kdo je odgovoren za vladno delo? Pucelj list piše, da imajo v Beogradu v vsakem oziru odločilno besedo radikali, ki puščajo Hrvatoma jako malo vpliva na državne finance. »Kmetijski list« bi namreč rad zvrnil vso odgovornost za delo vlade in njene parlamentarne večine na radikale, kar pa ne bo šlo. Sam St. Radić je pred kratkim izjavil v skupščini, da so vsa ministrstva »seljaška«, ker sklepa vlada vse sporazumno in ni noben vladni sklep uveljavljen brez privoljenja druge vladne stranke. To je tudi popolnoma naravno, zakaj Radićev klub šteje 60 poslancev in ako bi ta klub ne glasoval v skupščini za vladne predloge, bi radikali sami ničesar ne mogli uveljaviti, najmanj na novi proračunski predlog. Član Radićevega poslanskega kluba pa je tudi posl. Pucelj, ki kot tak prav tako nosi vso odgovornost za vladno delo kakor ostali radićevski poslanci, ki glasujejo v skupščini tako, kakor jim ukaže St. Radić dogovorno z radikali. Verjetno je, da bi se posl. Pucelj rad znebil odgovornosti za vladno delo, na tak bedast način, kakor skuša to napraviti v svojem osebnem glasilu, pa tega ne bo dosegel.

+ Radićeve simpatije za Ferad beg Drago. Radićev »Dom« prinosa beležko, ki pravi, da je Ferad beg Draga že nad leto dni v preiskovalnem zaporu in da bi moral biti že davno izrečen sodišču. »Dom« opisuje politično kariero Ferad bega Drage ter naglašja, da je bila vidovdanska ustava sprejeta ravno s 13 glasovi džemijeta. Nadalje piše: »Ko je potoval na Dunaj po svojo ženo, ki se je tam zdravila, je posetil Ferad beg Draga na povratku predsednika seljaške stranke ter je očitno, da so mu Srbi tudi to silno zamerili, namesto da bi se razveselili, ker je Draga spoznal vsaj nekoliko našega predsednika in se prepričal na svojo ušesa, da je bil naš predsednik že tedaj za politiko sporazuma, za politiko zakonitosti in človečnosti napram vsem našim državljanom, četudi niso slovanškega jezika in krščanske vere. Ferad beg Draga ima samo begovski naslov, drugače pa je po vsem svojem življenju pravi seljak. V njegovo hišo prihajajo armavtski seljaki, zlasti njegova mnogobrojna rodbina, ali bolje rečeno, prihajali so, dokler je bil v svobodni ter ga spraševali za nasvete. Beg Draga je vsakomur rad svetoval in vsakomur rad nudil pomoč, kadar je mogel. Važno je omeniti, da se je Draga oženil v Sarajevu in da se v njegovi hiši govorijo hrvatski kakor armavtski.« Radić je torej pričel špekulirati tudi z Armavti, kakor je doslej z Nemci in Madžari, zato pa hvali Ferad bega Drago, ki je v preiskovalnem zaporu zaradi več umorov!

+ Orjuna proti režimu RR. Na seljske oblastnega upravnega odbora Orjuna v Splitu preteklo nedeljo je bil izdan komunič, v katerem obsoja 98 dalmatinskih Orjun sedanjo vlado RR kot vladno plemenskih strank in partizanskega zastupljanja širokih narodnih slojev v škodo narodnega in državnega edinstva. Komunič pravi, da jugoslovanska misel se pod nobenim režimom ni bila toliko mistificirana, izigravana in preganjana ter njeni sovražniki tako nagranjeni kakor sedaj. Rehabilitacija in delo St. Radića v vladi, rehabilitacija ter nagrada Jovana Plamenca, grožnje z razpustom Orjuna, rovarjenje proti Sokolu s snovanjem in podpiranjem separatističnih sokolskih društev, odvzemanje zemlje dobrovoljcem, partizansko preganjanje zaslužnih četnikov, potvarjanje zgodovine jugoslovanske kulture, preganjanje najboljših kulturnih delavcev, poniževanje narodnih velikanjov, ker so nositelji jugoslovanske misli, vzpodbujanje narodnih manjšin k odporu, zastupljanje širokih narodnih slojev, vse to so posl. partizanskega sodelovanja plemenskih strank sedanjega režima. Poverjenje prosvetnega resora St. Radiću predstavlja razdiralni namen režima, ki ga je prosvetni minister odkrito dokazal z zavajanjem separatizma v prosveto proti vzgoji mladega naraščaja v edinstveni nacionalni zavesti. Nadalje pravi komunič, da se to delo sedanjega režima v škodo naroda, zlasti pa narodnega gospodarstva izraža tudi v zunanji politiki, ki je brez določene smeri in močastosti, ker prepušča domovino nezaščiteni napram njenim grabežljivim sovražnikom. Zato poziva vse organizacije, naj z vso svojo močjo propagirajo misel jugoslovanskega narodnega edinstva v obrambo Jugoslavije, da se dvigne iz svojega kolebanja in gre odločno v boj za jugoslovanski ideal brez ozirov in kompromisa.

Naši kraji in ljudje

Pred 30 leti

(Ob mrtvaškem odru dr. Lorkovića.)

Zagreb, 25. febr. r. Danes ob 4. pop. so položili dr. Lorkovića na oder v Umetniškem paviljonu na Trgu I. od kod bo jutri pop. ob 3. svečan pogreb. Mrtvaški oder je črno drapiran in ozaljšan s cvetjem in zelenjem. Pred paviljonom gore vse svetilke in so razbošene črne zastave. Popolne so se pokojniku prišli pokloniti veliki župan, župan, zastopniki oblasti in mnogostevilo občinstvo. Zagrebška sekcia JNU, katere član je bil, je na krsto položila krasen venec.

Beograd, 25. febr. p. Jutrišnjega pogreba dr. Ivana Lorkovića v Zagrebu so udeležili tudi skupina poslanec. Narodno skupščino bodo pri pogrebu zastopali podpredsednik dr. Šibenik, dr. N. Perić (rad.), Stevo Kalember in dr. Svetoslav Popović (SDS), Kokanović in Medijanović (zemlj.), dr. Sernee (kleealec), dr. Kraft (Nemec), dr. Driljević (črn. fed.), Gavran Kapečanović in dr. Hrasnica (musl.) ter dr. Grol (davidov).

Ko je leta 1895. Franc Jožef posetil Zagreb, so plapolale po ulicah hrvatske in črnažolte zastave; edino s pravoslavne cerkve se je vila srbska trikolora. To je razdrazilo poulično svojat in je z metanjem kamena dala duška svojemu habsburgovskemu čustvovanju. Tedanja združena akademska omladina pa se je revanžirala s tem, da je na Jelačićevem trgu zapalila — madžarsko zastavo.

To na videz nedolžno dejanje je bilo početak velike duhovne revolucije, nove peripetije v razvoju jugoslovenskega nacionalizma. Okrog 50 kaznovanih in relegiranih akademikov je odšlo v Prago, kjer so po vzoru liirov započeli nov pokret, za integralno narodno edinstvo Jugoslovenov. V Pragi se je rodil časopis »Hrvatska Misao«, a v Zagrebu je izšel almanah »Narodna Misao« za 1897. Med izdajatelji kot pokretniki ujedinjene hrvatske in srbske akademske omladine sta bila v prvi vrsti Svetozar Pribičević in — Ivan Lorković.

Listajoč danes po tem almanahu ostrmiš nad miselno zrelostjo in globino tedanjih dvajsetletnikov. Poleg Pribičevićevega članka (»Misao vodilja Srba; Hrvata«), ki z nedosežno jasnostjo in vidovalnostjo pliedra za ideje, ki se danes ustvarjajo, se nahaja Lorkovičeva globoka študija o Rackem. Par citatov!

»Treba je provesti preporod najširših slojev, predvsem seljaštva, ki je za narodno življenje najvažnejše; treba je preporoditi v duhu narodnega edinstva, moralne izobrazbe in narodne prosvete.«

»Ko se prevede ta preporod, se bo zaježil prelom med inteligenco in seljaštvom, ki je najmočnejši in najprosvetljensji del naroda. In v tem jezu bodo pokopani vsi tujevski vplivi, ker bo v slednjem narodu zmagal en interes, ena misel: narodna misel hrvatska in srbska. Ta misel nam more zajamčiti bodočnost, ki pripravlja silne prelome in ustvarja velike družabne in ekonomske sfere na zapadu. Lahko se jim

otmemo ali pa v njih sodelujemo, toda samo kot enoten narod, ki je močan nositelj svojih gospodarskih, političnih, družabnih in prosvetnih interesov.«

Tako je zapisal Lorković, tako so pisali in mislili ostali. A na prvem mestu objavljiva almanah pismo vladike Strossmayerja: »Vaša svrha je divna in dal Bog, da jo dosežete! Kdor vzgaja ljubezen, slovo in edinstvo v našem narodu, zval se Srb ali Hrvat, on je pravi kristjan, ljubitelj življenja, solnca, svobode in slave svojega naroda...«

A na drugem mestu je pismo beograjskega mitropolita Mihajla, ki je sporočil: »Čestitam vam, mila narodna deca, da ste se osvetili in nam drugemu segli v roko za srečo Srbov in Hrvatov.«

Omladina je dovršila študije in razšla so se boga, nekaterim začasno, nekaterim za vedno. Dr. Lorković, ki je mnogo žrtvoval za idejo edinstva, lega v grob.

Higijenski prerod ljudstva

Filmsko predavanje z navodili o pravilnem človeškem življenju.

Zveza kulturnih društev v Ljubljani priredi s sodelovanjem šefa državnega higijenskega zavoda g. dr. Pirca v Ljubljani več higijenskih filmskih predavanj, katerih namen je pokazati ljudstvu vire in vzroke današnjih bolezni ter povzdigati in preroditi narod k novemu higijenski življenju.

Prvo predavanje bo obravnavalo temo, kako moramo živeti, da si ohranimo svoje zdravje, oziroma kako naj ravnamo, da si zdravje zopet pridobimo, kadar nas mučijo bolezni. Predavatelj dr. Pirc bo razpravljal in poslušalcem pojasnil glavne vzroke današnjih bolezni ter vzroke njihovega razširjanja. V prvi vrsti so vzrok skrajno slabe stanovanjske razmere, saj lahko imenujemo velik del naših stanovanih za gnezdo vseh bolezni. Stanovanja so umazana, z ljudmi prenatrpana ter se v njih zdravo in prijetno družinsko življenje sploh razvijati ne more. Stanovanja morajo biti snažna in čista, prostorna in zračna, da se v njih lahko vzgoji nov rod, ki bo čil dovolil, da kljubuje današnjim socialnim boleznim: jetiki, alkoholizmu ter raznim kožnim in spolnim boleznim. Drugi vzrok širjenja bolezni so slabe gospodarske razmere, velika revščina in pomanjkanje, čemur se prav pogosto pridruži še nagajanje ljudi k uživanju alkoholnih pijač, kar je v današnjem času prav pogosto vzrok nadaljnim socialnim zablodnjam. In končno je tretji glavni vzrok našega slabega zdravstvenega stanja naša niza zdravstvena kultura, t. j. neznanje najnavadnejših zdravstvenih pravil. Nasemu ljudstvu primanjkuje zdravstvena naobrazba, ki je narodu potrebna prav tako in morebiti še bolj kot vsaka druga. Ljudje nimajo smisla za snago in čistoto, ker jih nikdo ne opozori na posledice njihovega nehigijenskega in nepravilnega življenja.

Tu smo torej pri koreniki vseh vzrokov današnjih bolezni. Ljudje sami ne vedo, s čim si zapravljajo svoje dragoceno zdravje ter si nakopavajo težke bolezni, od katerih prav pogosto ne ozdravijo celo svoje življenje, dokler jih ne odreši trpljenja prezgodnja smrt. Namen tega predavanja je torej vse posetnike poučiti o načinu pravilnega higijenskega življenja. V lepem tridelnem filmu nam predčujejo gospod predavatelj način življenja, ustrežajoč predpisom higijene od prve jutranje ure do poznega večera v nasprotju z življenjem, ki ga živimo skoro dan na dan večina nas in ki nasprotuje čisto najprimitivnejšim principom higijene.

To veleiznimno predavanje, na katero vabimo vsakogar brez razlike starosti in stanu, se vrši v nedeljo, dne 28. tega meseca ob 11. uri v Elitnem kinu Matič. Predavanje je dostopno tudi šolski mladini, ki ga ji najtopleje priporočamo.

Nepozabite: da pride

Gunnar Tolnäs

Kino »Dvor«.

Naš Jadran in izgledi letošnje tajske sezone

Dalmacija je, kakor vsi vemo, pasivna dežela, navezana v obilni meri na tujski promet. Če hočemo, da se bodo dalmatinski kraji preživeli pošteno in brez pomanjkanja, moramo gledati na to, da Dalmacija v gospodarskem pogledu čim bolj dvignemo. Tudi v Beogradu so lani in prejšnja leta prišli do tega edino pravilnega spoznanja. Ko je šlo za to, da se Dalmacija dvigne in okrepi, je postalo celo prometno ministrstvo uvidelo faktor in je dovolilo vsem, ki so potovali na Jadran ter prebili tam vsaj 14 dni, znatne vozne olajšave. Na ta način je resnično doseglo, da se je tujski promet v naši državi koncentriral na Jadranu, s čemer je bilo ondotnemu prebivalstvu zelo pomagano.

Ker je bil odlok prometnega ministrstva glede znižane vožnje tako važen činitelj pri povzdigu tajskega prometa, je že začelo prevladati naziranje, da bo ministrstvo vsako leto ponovilo ta koristen ukrep ter pripomoglo našim jadranskim krajem do lepega razmaha. Glasovi, ki jih čujemo sedaj, pa govore baš nasprotno. Prometno ministrstvo je namreč pred kratkim ukinilo pravilno lanko naredbo ter vzelo vsem društvom, planinskim, turističnim in sportskim, kakor tudi gostom Primorja vse ugodnosti.

Ne vemo, na čevag nespameten predlog je prišlo do tega, sodimo pa, da ta praksa ne bo prinesla naši državi koristi. Slovenija, ki je zadnja leta pošiljala lepo število svojih rojakov na morje, bo ta udarec še posebno grenko občutila, zato je tudi v interesu naših ljudi in naših krajev, da se uvedejo za letošnje tajske prometne sezone na Jadranu znižane tarife, v prvi vrsti na železnica, v drugi vrsti pa na parobrodih pod istimi pogoji, kakor lani. Že sam interes gospodarske okrepitve našega Primorja zahteva, da ne delamo tajske prometne politike brez glave in pameti.

V splošnem pa smo mnenja, da bi se enake prometne ugodnosti, kakor so se lani dovolile za poset Dalmacije, morale dovoliti za vse naše turistične pokrajine, predvsem tudi za Slovenijo, ki je v veliki meri odvisna od tajskega prometa. Država sama bo imela od tega koristi, ker bi navezala turistiko s tem na naše domače kraje in ker bi s tem tudi dvignila davčno moč prebivalstva posameznih pokrajin.

Ubijalec lastnega očeta

Moravci, 24. februarja.

Dne 22. t. m. okrog 6. zvečer je prišlo iz doslej neznanega razloga do prepira med znanim alkoholikom Francem Vukom st. in Moravskega vrha, občina Moravci, in njegovim sinom Francem Vukom ml., v katerem je sin svojega očeta z vinogradnim kolom večkrat tako silno udaril po glavi, da je tri ure pozneje izdihnil. Ubijalec svojega očeta je takoj na to neznanu kam pobegnil, najbrže čez mejo pri Radgoni v Avstrijo. Včeraj je došla sodna komisija iz Ljutomer v Malo Nedeljo, da dožene z raztelesitvijo mrtveca vzrok smrti. Podrobnosti nečloveškega dejanja še niso znane.

Ciganka Jeta in njen mož

Tam dol v samotnem selu Istoku onkraj Peči je cigan Emin Barjamović živel s svojo ženo Jeto. On, siromašen in nekoliko neokreten zakonec, je pohajal okrog po svojih cigansko-poslovnih opravkih, — ona, mlada in vročerkva, pa je doma ljubinkovala z drugim. In je tako zamrla svojega moža, da je sklenila spraviti ga s sveta.

Ni se ji bilo treba mnogo prizadevati, da je s sladkim besedami nagovorila za zločin dva sosa, seljaka Memeta Emina in Dem Gjaka. In zgodilo se je, kakor je ona naročila: Ko se je zvečer vrnil mož domov in zaspal na bormem ležišču, je Jeta spustila v bajto oba sosa, ki sta takoj s sekuro planila nad

Danes smeh! Danes zabava! Danes smeh!

Vaš in naš ljubljeno, lepi in elegantni

BRUNO KASZNER v sijajni in dovršeni vokalni „Zamenjana nevesta“

Idealna zasedba igralcev Bruno Kaszner, Paul Heidemann, Diomira Jacobini, Vivian Gibson (nepozabna grofica Marica) Hermann Picha, Uschi Elliot itd.

Izven programa: novi berlinski „Deullig Journal“. — Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. 212

Kino „Ljubljanski dvor“. Telefon 730.

Prednaznanilo: „Pisma, ki ga niso nikdar dosegla“ po slovitom romanu baronice Heyking.

spečega. Razbila sta mu glavo in jo odsekala ob vratu, nato pa raztelesila truplo v komade, jih pobasala v vreče in odnesla v potok.

Ta gadni zavratni ciganski zločin pa bi bil morda ostal docela prikrit, da nista dva srbska seljaka, brata Gjorgje in Sava Lužič, pred dnevi slučajno opazila v bližnjem talumu obe odsekani nogi, o čemer sta opozorila srezkega poglavarja. Takoj se je na lice mesta podala komisija, ki je še tekom dne našla v potoku ostale dele telesa, razen glave. Navzlic temu je komisija lahko ugotovila, da je žrtev zločina bil cigan Emin Barjamović. Tudi je njegova zavratna žena Jeta pri aretaciji priznala zločin in izdala oba storilca. Sodba ne bo milostna. A kaj se hoče: Ciganka so opasnih oči in divjega srca!

Tragedija nesrečne starke

Izgubila je moža in sedem sinov, a vseeno...

Samomori so dandanes na dnevnem redu. Toda primer 65letne starke Sofije Kostićeve, ki ga obsežneje beležijo beograjske novine, izpričuje toliko pretresljive tragedije, da ga velja ohraniti v posebnem spominu. Starke Sofija je vdova po beograjskem branjevcu Nikoli Kostiću, s katerim je v prejšnjih časih živela zadovoljno. Ko pa je izbruhnila vojna, je odšel mož in vseh sedem sinov na fronto in — niso se več vrnil. Mož je podlegel ranam, sinovi pa so trije padli na fronti trije umrli v ujetništvu, o enem pa nesrečna starke vohče ni dobila nikakega sporočila. A to še ni vse! Za časa bombardiranja Beograda je bila tudi ona ranjena od granate v obe nogi: eno so ji docela amputirali, drugo pa prikrajšali.

Kot popolna invalidinja je starke Sofija živela v svoji mali sobici v Jevremovi ulici, kjer jo je vsaka stvarica spominjala na dobre stare čase in kjer je noč in dan tu govala, gledajoč slike svojih pokojnikov, ki so se žrtvovali za domovino.

Prejšnji lastnik hiše od vdove ni zahteval nikake najemnine. Ko pa je pred dobrim letom prešlo poslopje v last velikega vojnega dobičkarja, Zida Alkana Gjerasića, se ta ni zmenil za njeno ubožstvo, marveč je nesumljeno začel iztirjevati najemnino. Za starke se je zavzel njen nečak Taško Mihajlović, ki se je kot četnik edini iz rodbine vrnil živ s fronte, in je navzile lastnim težavnim razmeram mesečno polagal najemnino za svojo teto pri policiji. Alkan Gjerasić o tem ni maral nič slišati in v torek mu je uspelo, da je z orožniško asistenco začel izpraznjevati stankino stanovanje. Starke je nekaj časa obupano gledala skozi okno, kako so orožniki iznašali njeno pohištvo na dvorišče v blato in na Jež — in brez besed in brez solz, nema v svoji neizmerni boli se je splazila do omarice, vzela steklenico z raztopljeno sodo, jo izpila do dna in se zgrudila v nezavest. In isti policijski pisar, ki je vodil deložacijo, je zdaj nad nesrečno starke izvršil ogled in oskrbel njen prevoz v bolnico, kjer se sirota tori s smrtjo.

Tako — ali je k tej pretresljivi tragediji vohče še treba dostaviti kako besedo?

Iz Ljutomer

Sejem v Ljutomeru. Dne 23. t. m. se je vršil tukaj velik vsakoletni kramarski in živinski sejem, ki je bil dobro obiskan, vendar pa se je splošno opažalo, da ljudem, zlasti manjšim posestnikom, že zelo primanjkuje denarja.

Konkurz je razglašen nad premoženjem Marjete Sterman, ki je lastnica tukajšnjega hotela in kavarne. Pasiva znaša okoli 300 — 400.000 Din. Hotel je bil svojočasno zidan s pomočjo »Südmarkinega« kapitala in je bil vsled tega vedno zbirališče najhujših nemških zagriženecov. Po prevratu se je sedanja lastnica prilagodila novim razmeram in tako so se vršile v prostorih nekdanj ultranemškega hotela večje plesne prireditve »Sokola«. Požarne brambe itd. Lepo in solidno zidano enonadstropno stavbo naj bi kupila trška občina ter tja premeštila srezko poglavarstvo in sodišče tako,

da bi se lahko porabilo občinsko poslopje na glavnem trgu, kjer se sedaj nahajajo cmenjeni uradi, v stanovanjske svrhe. S tem bi se izdatno omilila stanovanjska beda, ki je tudi v Ljutomeru zelo občutna.

Občni zbor »Čitalnice« se je vršil pred dnevi in je pokazal, da pred 59. leti ustanovljeno društvo, ki je bilo v avstrijski dobi zatočišče vsega narodnega življa, tudi v sedanjih razmerah ni izgubilo svoje eksistencne upravičenosti. Razen čitalnice, kjer so članom na razpolago vsi važnejši časopisi in revije, vzdržuje in oskrbuje namreč tudi javno »Ljudsko knjižnico« in skrbi tako za izobrazbo in napredek zlasti kmečke mladine, ki prav pridno sega po knjigah. Ker pa je teh premalo in se denarna sredstva »Čitalnice« zelo skromna, je sklenil občni zbor, da se bosta v kratkem zglasila dva zato pooblaščenca člana pri vseh tržnih in tudi v okolici s prošnjo, naj odstopijo leposlovne knjige, ki jih lahko pogrešajo »Čitalnici« za »Ljudsko knjižnico«. Naj bi našla povsod umevanje in odprte roke! V kratkem se priredi tudi tombola v korist »Ljudske knjižnice«. Pri volitvah je bil izvoljen s malimi dopolnitvami stari odbor.

Nov železniški voznik red. Na železnici progi Ormož-Murska Sobota se baje uvede novi voznik red. Ker stanuje ne le v Ormožu in Ljutomeru ampak ob celi progi veliko število staršev, ki bi radi pošiljali svoje otroke v realno gimnazijo v Mursko Soboto, pa jim to iz gmočnih razlogov ni mogoče, naj bi se ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani pri določitvi novega voznega reda oziralo na to in določilo prihod ju tranjega vlaka iz Ormoža v Mursko Soboto tako, da bi prišli dijaki z njim že pravočasno do začetka šolskega pouka. Mislimo, da bi se dalo to izvesti brez vseh težkih in prosimo, da se želez. ravnateljstvo ozira na te želje prizadetih staršev in otrok.

Iz Prekmurja

Požar. V noči od 22. na 23. februarja je izbruhnil požar pri posestniku Erjavcu, občinskem gerentu v Bratoncih. Ostala je samo hiša brez strehe, dočim je požar popolnoma uničil gospodarsko poslopje z vsemi pridelki, s slamo in senom vred. Govori se, da je imenovan dobičkar grozilna pisma, da mu zapalijo hišo, če ne odloži občinskega gerentstva.

Smrtina kosa. V Gederovcih je umrl 22. t. m. g. Adolf Kallat, nadučitelj v pokoju, ki je služboval dolga leta na več krajih v Prekmurju. Bil je 62 let star.

Dijaško podporno društvo v Murski Soboti je imelo svoj občni zbor v soboto, 21. t. m. Iz poročila društvenih odborov je razvidno, da društvo vrši sicer tiho, a zelo važno in uspešno delo, kolikor mu dopuščajo omejena denarna sredstva. Z redno naraščajočim številom dijaštva na drž. realni gimnaziji v M. Soboti se stavi tudi na podporno društvo vedno večje zahteve. Do čim je štela šolska gimnazija v preteklem šolskem letu 225 učencev, podporno društvo pa dva stalna dijakov, je letos na istem zavodu čez 300 dijakov, društvo pa ima letos osem podpirancev. Podporno društvo ima tudi lepo zbirko učnih knjig, ki jih posojuje manj premožnim učencem. Po volitvah odborov, ki so ostali po večini isti kot lani, se je razvila zanimiva debata, ki je posegala deloma na polje rodbinskih večerov. Posebno se je poudarjala važnost večjih izletov, ki so za prekmursko dijaštvo velikega pomena. Le škoda, da je iz letni fond še premajhen zato, da bi se prirejali prepotrebni izleti v onem obsegu, kakor bi bilo treba. Članstvo se občnega zbora ni udeležilo v onem številu, kakor bi bilo želeli.

Od danes dalje

samo izbrani prvostni filmski igralci

Hans Schlettow

znan iz filma »Na ukaz carja« (Lya de Putti), **Grete Reinwald** in **Jenny Jugo** v krasni kmetijski drami

„Frizijska kri“

Predstave popoldne ob 3, pol 5, 6, pol 8 in 9. uri.

Kino Ideal

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. uri.

Petek, 26.: »Pegica mojega srca«. Gostovanje v Celju. Izven.

Sobota, 27.: »Obt gospa Warrenove«. F. Nedelja, 28.: ob 15.: »Naša kriv«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 20.: »Deseti brat«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri.

Petek, 26.: »Večni mornar«. E. Sobota, 27.: »Trubadur«. Gostovanje baritonista Frana Dragun-Culića. D.

Nedelja, 28.: ob 15.: »Aida«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Pondeljek, 1.: Zaprt.

Celjsko mestno gledališče

Petek, 26.: »Pegica mojega srca«. Gostuje ljubljansko dramsko gledališče.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20. uri.

Petek, 26.: Zaprt.

Sobota, 27.: »Grofica Marica«. B. Nedelja, 28.: »Grofica Marica«.

Komorni večer ljubljanskega konservatorija

(V dvoran »Filharmonične družbe«)

Naš mladi konservatorij je to pot menda prvič popolnoma javno pokazal za zgledno dela, da se smernično razvija in da je zmogel smoteno vzgojiti važne in v lepo bodočnost idoč glasbene reproduktorje, ki bodo samozvestno lahko poneli svoje ime tudi onstran naših ozkih meja. Pondeljkova koncertna soareja, ki so jo izvajali in sicer odlično izvajali same gojenci naše najvišje muzikalne šole, nas je o tem prepričala. Če se bodo konservatoristi, ki smo jih čuli na tem koncertu, tu mislim zlasti na gđ. Zarnikovo in g. Rupla, s takim elanom in v tako vzornem metodiskem pravcu dalje razvijali v tehnično in umetnostno, bodo kaj kmalu glasbi našega naroda zamogli do kaj in preko izkazati temeljitih uslug. Preizkušeno, silajno, pedagoško delovanje v dneh naših prvih konservatorijskih profesorjev za instrumentalni pouk. gđ. Janka Ravnika in Jana Šlaisa, daje nadobudnim konservatoristom zelo temeljito tehnično podlago in jim hme temerizno usmerjati in popolniti umetniško izražanje.

Spored komornega večera je obsegal tri skladbe, Francka, Beethovna in Dvořaka in vseh prireditve je bila belgijskega organi-

sta in komponista Césarea Francka Sonata v a-duru. Izvajala sta jo zelo dobro, izvrstno v tonu in fraziranju točno v medsebojni igri violinist Karel Rupel, ki bo, če se nadalje tako vzorno in impozantno razvije, prav gotovo nekoč kot naš prvi violinist svojo umetnost lahko v svetu uveljavljal. In pianistka Zora Zarnikova, ki je še v razgibani Beethovenovi Sonati appassionati odlično pokazala, da smemo od nje, ki je že danes skoro zrela, čuteča interpretinja, še mnogo pričakovati. Ko smo poslušali kanon četrtega dela (allegretto poco mosso) Franckove sonate, smo bili na oba izvajalca odkrito ponosni.

Goslač Vinko Sušteršič (II. letnik konservatorija) in pianistka Marta Valiato sta svirala sočno Dvorakovo Sonato op. 100 V. delo se je, da sta skladbo vestno naštrudrala. V uvodnem stavku (allegro risoluto) se violinist ni znal razgribati. Njegov vibrato se nam je videl nekam krčeviti, neenakomeren. Sicer pa je kot interpret pokazal, solidne zmoglosti. Konservatoristka gojenka Marta Valiato je temperamentna spremljevalka. Na prihodnjem večeru — saj trdimo upamo, da bomo po tej poti naprej — bi jo radi čuli solistično.

P. K-n.

Klavirski koncert pianista prof. Ant. Trosta se vrši v pondeljek, dne 1. marca ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Koncertni spored je pestro sestavljen ter nam bo brez dvoma nudil v glasbenem pogledu velik užitek. saj je prof. Anton Trost, brez

dvoma najodličnejši slovenski pianist, ki si je pridobil tudi v tujini precejšno ime in velik sloves. Na letošnjem ljubljanskem koncertu zaigra sledeče točke: Novak: Sonata eroica v dveh stavkih. Suk: Dva odstavka iz cikla »Životem a snem« in sicer globoko občuteni Adagio stavek k »Ozdravljenju mojega sina« ter Poco allegretto. Suk: sledita Rahmaninov s dvema preludijema v g-molu in v g-duru ter Skriabin s svojo Tragično pesmijo. Zaključni pa večer Balakireva orijen talska fantazija »Islamey«. Občinstvo vabilmo, da v največjem številu poseti koncert našega rojaka ter ga tako podpre k nadaljnjemu umetniškemu udeleževanju. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Premijera nove drame Pecile Petroviča v Zagrebu. Svoječasno smo že poročali, da je izročil komediografa Pecila Petroviča upravi dramskega gledališča v Zagrebu svoje najnovejšo delo »Zemlja«. Kakor nam sedaj poročajo, bo premijera Pocišine drame 1. aprila. Režiral bo prof. Jozu Ivakić, glavne vloge so poverjene: g. Vavri, damina Babičević in Kraljevi ter g. Papiću, Sotošku, Maričiču, Raiču, Petroviču in Boičiču.

Razstava slik Slávka Tomerlina pri Jakopcu. Včeraj dopoldne se je otvorila v Jakopčevem paviljonu kolektivna razstava 90ih slik Slávka Tomerlina, slikarja slovanskega sela in njegovih občajev. Razstava ostane odprta le kratak čas, zato priporočamo, naj si jo občinstvo hitro ogleda.

Državno marionetno gledališče v Moskvi. Ruska vlada je dala v Moskvi otvoriti

državno marionetno gledališče. Poleg te ustanove se osnuje tudi muzej z bogato založeniimi lutkami ruskega, nemškega in ameriškega izvora.

Kipar Meštrović v Ameriki. Kakor poročajo iz New Yorka, se je nedavno izkrcal v tamonjem pristanišču kipar Ivan Meštrović. Ko je stopil na ameriška tla, sta ga sprejela gđ. Milan Marjanović in Vuk Jarić.

Plesalka Vera Milčinočičeva v New Yorku. Gđica Vera Milčinočičeva, nadarjena zagrebška plesalka, je pred kakimi šestimi tedni ostavila Jugoslavijo in se odpeljala v New York, kjer je dosegla redke uspehe na Beaux Arts Ballu v hotelu »Astor« na Broadwayu, kjer se shala finančni svet in intelektualna elita mesta New York. Ameriški tisk omenja nastop mlade umetnice z veliko pohvalo, ilustrirani listi pa priložujejo njeno sliko.

Saint-Saensova »Samson in Dalila« v zagrebški operi. Zagrebška opera pripravlja Saint-Saensovo delo »Samson in Dalila« z Rusom Skuplewskim v temorski partiji in z altistko go. Marto Pospisilovo v vlogi Dalile.

Dragutin Freudenreich kot gost sarajevskega gledališkega ansambla. Dragutin Freudenreich, eden najstarejših še živečih članov zagrebške drame, se je pripeljal v Sarajevo, kjer bo gostoval z recitacijami in tremi vlogami: prvič v Nušičevem »Svetu«, drugič v neki komediji lažje vrste in tretjič v Molièrevem Skočuhu.

Domače vesti

Zastrupljenje z žabjimi kraki

Slavno uredništvo »Jutra«.

Z ozirom na članek v c. listu pod naslovom »Zastrupljenje z žabjimi kraki« v številki 46 z dne 25. februarja t. l. natienjenem na 4. strani v 3. in 4. stolpcu zahtevam v smislu čl. 26. zakona o tisku v zakonitem roku sledeči

POPRAVEK:

Ni res, da »emb« žabjimi krakovi ne nikoli nismo jedli; res pa je, da so žabji kraki od pravadnih časov priljubljena jed vsakega Ljubljančana.

Ni res, da se v Ljubljani žabe »menda« ne prodajajo na trgu; res pa je, da je Ljubljaniški žabji trg (z ribjim trgom vred na Čaršarjevo nabrežju) že danes pravcati centrum za prodajo žabjega mesa v Sloveniji in da ob sezoni nesejo Ljubljaničani in okoličani zasluži lepe novce z lovljenjem in prodajo žab. Zabaravo je prava obrt. Pod pisane to najboljše vedo, ker smo v kompaniji z vsemi žabarji.

Ni res, da »ne moremo povedati, kakšen okus imajo žabe in kako diše na mizah; res pa je vsak žabjenomalen človek v Ljubljani, da prihajajo me žabe ne le na stotine ali tisoče domačih ljubljaniških miz, nego da se nas dobi tudi po večini tujakinih gostiln. Res je dalje, da ve vsakdo, ki ni prišel v Ljubljano še le od bogvekod, da niti najnežnejši ocvrti piščanec ni tako dober, kakor me žabe, kadar smo ocvrte in da nobena obara ni tako slastna, nego je obarna juha z našimi kraki.

Končno prosimo, da poročanja o takih zadevah ne verjamejo ljudem, ki prastarih, po naši beli Ljubljani od pamtnika čuvarih kuhinjskih svetinj in cenjenih želodčnih občutkov ne vedo ceniti.

Globoko užaljene žabe iz vseh jarkov in bajerjev ljubljanske okolice.

* Kraljev dar Sokolu na Korčuli. Ob priliki kraljevega potovanja po Dalmaciji je kralj obiskal tudi otok Korčulo, kjer je kraljevo pozornost vzbujal tudi Sokol iz Vele Luke. Kralj je obljubil Sokolu zastavo. Nova zastava, ki jo je Sokol že prejel, bo dne 16. avgusta blagoslovljena in ob veliki slavnosti svečano razvita.

* Strokovski svet pri ministrstvu javnih del. Za člane strokovnega sveta pri ministrstvu javnih del so za leto 1926 imenovani: Pomočnik ministra Mihailo Knežević, načelnika Pera Popovič in Filip Trifunović, šef personalnega oddelka Tasčič, šef knjigovodstva Radenković in šef oddelka za cestne Stevan Simić.

* Nov nemški konzul v Zagrebu. Dosedanji konzul republike Nemčije dr. I. Walbeck je iz Zagreba premeščen v Černovice. Za njegovega naslednika je imenovan konzul Ferdinand Seiler.

* Imenovanje v državni službi. Za umetniškega konzulenta pri velikem županu ljubljanske oblasti je imenovan slikar Fr. Trautnik s pravimi uradniki 1. skupne II. kategorije.

* Začetek redukcije. V ministrstvu prosvete je bil te dni podpisal odlok, s katerim je odpuščenih osem arhivskih uradnikov. V najkrajšem času se pričakuje obsežnejša redukcija nepotrebnega osebja v tem ministrstvu. Pri tem se bo posebno pozornost posvečala kvalifikacijam, imena nižjih uradnikov ostanejo na službovanju samo oni, ki so se izkazali kot povsem kvalificirani in sposobni.

* Ustanovna skupščina Delavske zbornice. Tačasni predsednik Delavske zbornice sklicuje po členu 59. statuta za nedeljo 7. marca ustanovno skupščino Delavske zbornice za Slovenijo. Skupščina se bo vršila v zborovalni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Prične se ob devetih dopoldne.

* Novi dinarski tisočaki. V smislu sklepa plenarne seje narodna banka v Beogradu za sto milijonov dinarjev novih dinarskih tisočakov. Novi bankovci bodo izdelani v Ameriki.

* Oficirski teoretični izpit je napravil pri izpitni komisiji IV. armijske oblasti v Zagrebu artiljerijski štabni narednik Srečko Rus ml. iz Kranja.

* Smrtna kosa. V Dubrovniku je umrl umirovljeni podpolkovnik G. Julij Matičević. Po prevratu je prebival več let v Celju in v Sv. Petru v Savinjski dolini, kjer se je pečal s lesno trgovino. Bil je prebivalec dobro znan in splošno priljubljen. N. v m. p. — Na Vrhniki je umrl 25. t. m. g. Fr. Kočevar, posestnik, vinski trgovec in gostilničar. Pogreb bo jutri v soboto ob 3. popoldne. N. v m. p. — Od srede na četrtek dne 25. t. m. ponoči je umrla g. Hana Weren, trgovčeva soproga v Celju. Zapuščila dva nedolčna otroka. N. v m. p.!

* Iz učiteljskih krogov. Z ozirom na to našo notico v »Jutru« od 23. t. m. nam sporoča UJU, poverljivost Ljubljana, da g. Škulj po novem letu sploh ni govoril z ravnateljem moškega učiteljskega, g. Ivan Dimnik pa je 30. januarja povodom nekega obiska pri profesorju B. le mimogrede govoril z ravnateljem in sicer o novih učnih načrtih za učiteljske. V naši notici omenjena seja »gotovih učiteljev« da ni bila sklicana radi znane izjave učiteljskega narasčaja proti »deklaraciji«, temveč je bila »redna seja oddelka za stanovski narasčaj, sklicana v svrhu delovanja in ureditve odsekovih poslov«. Tako poverljivost UJU, na katerega izjavo se pač še povrnemo.

* Eksekucije v Sloveniji. P. n. delegacija objavlja uradno, da izide v kratkem izkaz o eksekucijah, ki so se radi direktnih davkov leta 1925 izvršile v Sloveniji. Iz tega izkaza je razvidno, da je mobilarna eksekucija v 33.735 (37,0 %) primerih od 90.359, v katerih se je izdal eksekutivni opomin, dospela do ručaja, a samo v 92 primerih, torej niti v 1 % od celokupnega števila ručev, do prodaje. Davčni zaostanki, radi katerih je prišlo do ručaja, so znašali okroglo 49,8 milijonov dinarjev, oni, ki so se mogli izplačati šele s prodajo, pa okroglo 0,3 milijone Din. V imobilarni eksekuciji se je vključila zastavna pravica v 292 primerih za okroglo 8,4 milijone Din; dražbe so se izvedle v 230 primerih, od teh pa

je 229 takih, ki so se uvele na predlog privatnih upnikov in je erar samo pristopil k dražbenemu postopanju, in le ena taka, ki se je izvršila direktno na predlog erarja. Odgovarjajoči zaostanki so znašali okroglo 0,16 milijonov dinarjev.

* Kal je z gospodom Prepeluhom? Zabeležili smo vest našega beogradskega poročevalca, da je voditelj radišcev v Sloveniji g. Albin Prepeluh imenovan za direktorja velikega lesnega podjetja Dobrlin-Drvar (Steinbeiss), ki stoji pod upravo ministrstva za šume in rudnike. G. Prepeluh je to vest demantiral. Naš beogradski poročevalec vztraja na tem, da je vest po informacijah iz verodostojnega vira povsem točna. Objavili so jo vsi beogradski listi in včerajšnja »Pravda« jo prinaša v sledeči obliki: Za direktorja državnega industrijskega podjetja Dobrlin-Drvar v Bosni je imenovan g. Albin Prepeluh, bivši socialistični poslanec (recte poverjenik op. ur.) in eden od današnjih voditeljev Radišev stranke v Sloveniji. G. Prepeluh bo v doli to podjetje sporazumno z upravnim odborom, ki se je te dni konstituiral v Beogradu. . . .

* Radišče se opravičuje. Kako doznava zagrebške »Novosti«, je minister prosvete Stjepan Radić izjavil, da je pripravil opravičilo se zaradi razžaljenja profesorjev in dijakov subotičke pravne fakultete v znanem svojem govoru. Na zahtevo šefa kabineta je dekan fakultete dr. Miroslav Adamović poslal ministru Radiću tekst obtožbe, ki je bila proti njemu vložena pri sodišču. Fakulteta je bila mnenja, da je pripravljenost prosvetnega ministra, da popravi storjeno krivico, znak dobre volje in da v vsled tega umaknila obtožbo še predno je prejela formalno Radićevo opravičilo.

* Zapiranje delavnic ob nedeljah. V smislu odredbe ministra za socialno politiko je veliki župan beogradske oblasti pozval na dan 6. marca vse zastopnike obrtniških, trgovskih in delavskih zbornic iz Beograda, Novega Sada in Velikega Bečkereka na konferenco v Beograd. Konferenca bo razpravljala o zapiranju obratov ali ob nedeljah. Zveza privatnih uradnikov je v tej zadevi pričela akcijo po vsej državi ter vsem svojim organizacijam naročila, da priredi protestna zborovanja proti namerani odredbi, naj bi obratov ali ob nedeljah bila po dve uri odprta.

* Zaposlovanje inozemcev. Vsi inozemci, ki so bili zaposleni v naši kraljevini že pred dnem 14. junija 1922 in na katere se odredbe § 103. zakona o zaščiti delavcev ne nanašajo, se opozarjajo, da se prošnje za izdajo predpisanih uradnih potrdil vlagajo pri pristojnih inspekcijah dela v Ljubljani in Mariboru. Rok za vložitev teh prošni potече dne 28. februarja 1926. Proti inozemcu, ki bi neopravičeno ne vložil prošnje, se bo uveljavilo zakonito kazensko postopanje. Natančnejše podatke vsebuje razglas v »Uradnem listu«, št. 3.

* Mednarodni dijaški kongres v Beogradu. V dobi od 20. do 30. junija letos se bo v naši prestolici vršil mednarodni dijaški kongres. V Beogradu se je te dni osnoval poseben odbor, ki bo takoj pričel s pripravi za kongres.

* Reorganizacija »Rdečega križa«. Društvo »Rdečega križa« je pričelo z reorganizacijo in teritorialno razdelitvijo posameznih oblasti in okrožnih pododborov »Rdečega križa«.

* Kmetijski slovar. Iz Beograda poročajo, da se je v tamkajšnjem kmetijskem društvu vršila te dni konferenca, na kateri je bilo sklenjeno, da se takoj prične z zbiranjem gradiva za velik kmetijski slovar, ki ga bo v obliki enciklopedije uredil profesor St. Stanojević.

* Važno za obrtnike. Na prizadevanje zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je zvišala uprava Narodne banke kontingent za obrtniške kredite za področje filijalke v Mariboru od 300.000 na 400.000 Din. Predlogu zbornice, da se zvišajo tudi krediti za posameznike, pa uprava ni ugodila in ostanejo ti krediti omejeni do zneska 5.000 Din. Oni obrtniki, ki reflektirajo na ta kredit, naj vložijo svoje prošnje nemudoma pri zbornici, ki bo te vloge predložila Narodni banki v rešitev. Zbornica se bo še v naprej prizadevala, da doseže zvišanje tako kontingenta kakor tudi kreditov.

* Lastnike vozov, kočij in avtomobilov v Ljubljani in Mariboru opozarjamo, da potече dne 27. t. m. rok za plačilo državne letne uporabne takse na vozila v smislu tarif. post. 100. taksnega zakona. Tej taksi so podvržena vsa vozila, bodisi da se ista uporabljajo ali ne. Tudi od pokvarjenih in neuporabljivih vozil razen taksi, ki se sploh ne dajo več popraviti, je plačati predpisano letno takso! Kdor ne bo plačal takse na vozila v predpisnem roku, bo moral plačati poleg redne takse še trikratni znesek kot kazni. Taksa se plačuje pri pristojnih davčnih uradih in sicer v kolikih.

* Ruski begunci se opozarjajo, da je ministrstvo za notranje zadeve določilo razpisa D. Z. Br. 14778 iz leta 1925 izpremenilo in omiliilo v nastopnem smislu; Ruskim beguncem je dovoljeno potovanje iz kraja v kraj v naši državi le z dovoljenjem političnega oblastva (političnega ravnatelja v Ljubljani, okrajnega glavarja drugod). Politična oblastva jim smejo izdati taka dovoljenja po stvarno dokazani potrebi za dobo do 30 dni (doslej le 8 dni), onim pa, ki morajo čisto potovati po stvarno dokazani potrebi kot n. pr. trgovci, trg. potniki, agenti in dr. pa za dobo do 6 mesecev. Istotako se morejo izdati osebam, ki hočejo potovati drugam radi zaposlenja, dovoljenja za dobo do 30 dni. Omenjene omenitve pa ne veljajo za dijake posameznih ruskih šol, za nastavljenice teh šol, za nameščence državne komisije ruskih beguncov in njih agencij v notranosti države ter sploh za uradnike in osebe vseh pod nadzorstvom omenjene državne komisije starih ustanov. Vse navedene osebe se la-

hko svobodno gibljejo z legitimacijami njihovih pristojnih oblastev-ustanov. Za rusko univerzitetno dijaštvo velja dijaška izkaznica.

* Novomeška porota. Dne 1. marca se pri novomeškem okrožnem sodišču začne pomladansko zasedanje novomeške porote, ki se bo tokrat vršilo v znamenju umorov. Dne 1. marca pod predsedstvom predsednika okrožnega sodišča dr. Polenška slučal Janez Škofljanc in Dragica Murovič, umor; dne 2. marca pod predsedstvom sodnega svetnika Kudara Ignacij Flajs, uboj in dne 3. marca pod predsedstvom sodnega svetnika dr. Fischingerja tudi umor. Ta razprava je določena za dva dni.

* Pri okrajnem sodišču v Logatcu se od danes mesto sodnega sluga ali tudi enako mesto drugje, ki bi se izpraznilo tekotom razpisa. Pravilno opremljene prošnje sprejema do 3. aprila predsedstvo deželnega sodišča v Ljubljani.

* Preselilne odvetniške pisarne. Gospod dr. Luce Treo, odvetnik v Kranju, je odvetniški zbornici v Ljubljani naznanil, da se v treh mesecih preseli s svojo pisarno v Ljubljano.

* Iz Gornje Radgone. Zdravnik vsega zdravstva dr. Vinko Čremošnik ordinira od ponedeljka 1. marca t. l. v Gornji Radgoni.

* Absolventi in absolutenke bivše Slovenske in sedanje Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani prosim, da mi kratko sporočijo svoj sedanjí poklicni položaj in prejemke. Ker potrebujem podatke v nujne statistične svrhe, pričakujem, da bo vsakdo hitro odgovoril. Josip Gogala, ravnatelj.

* Občina Sv. Lovrenca na Dravskem polju razpisuje službo občinskega tajnika. Nastop dne 15. marca 1926. Plača po dogovoru. Prošnje z dokazili o sposobnosti in o dosedanjem službovanju naj se do 10. marca vložijo pri omenjenem županstvu.

* Pobiranje vodarine v Novem mestu. Z naredbo velikega župana ljubljanske oblasti je mestna občina novomeška pooblašena, da sme pobirati za vzdrževanje in popravila mestnega vodovoda v dobi od 1. januarja 1926, do konca decembra 1930. desetodstotno vodovodno naklado.

* Okrevališče za bolne otroke v Primorju. Mestni socialni odbor v Zagrebu je na svoji zadnji seji sklenil, da zgradi zagrebška mestna občina v Primorju okrevališče za bolne otroke. Okrevališče se zgradi v Crikvenici.

* Krematorij v Subotici. »Pristaši humanitarnega napredka v Subotici«, kakor se sami nazivajo, so ministrstvu za notranje zadeve poslali spomenico, v kateri zahtevajo odobrenje, da se ustanovi društvo, ki bo v Subotici osnovalo modern krematorij. Ministrstvo za notranje zadeve je spomenico izročilo ministrstvu ver v nadaljnje poslovanje.

* Novo najdišče premoga. Kako poročajo iz Zagorja, so na Dolinskem posestvu v Lokah kakih 200 metrov pod zemljo odkrili močno plast premoga, debelo 52 metrov.

* Američani v Dalmaciji. Tekom meseca aprila in maja obišče naše Primorje večja skupina Amerikancev, ki se pripeljejo na trih potniških parobrodih. Izletniki obiščejo Boko Kotorsko ter vse znamenite kraje dalmatinske riviere.

* Gospodinjinski tečaj. Gospodinjinska šola šolskih sester v Smiluhu pri Novem mestu priredi letos tudi v poletni dobi petmesečni gospodinjinski tečaj in sicer v času od 7. aprila do 31. avgusta. Pogoj za sprejem z uspehom dovršena ljudska šola in starost od 16 do 24 let. Ostali pogoji se izvedo pri vodstvu šole v Smiluhu pri Novem mestu.

* Služba konjača. V kočevskem sodnem okraju ni nobenega koncesioniranega konjača, vsled tega se opozarjajo zainteresirani, naj vložijo prošnje za podelitev konjaške koncesije pri okrajnem glavarju v Kočevju, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

* Usmiljenim srcem! Revni delavci in invalidi, oče 6 mladoletnih otrok, se obrača v skrajni sili na usmiljena srca s prošnjo za pomoč. Je že 8 mesecev brez pravega zaslužka tako, da ne more preživljati sebe in svoje družine. Zato prosi usmiljena srca za podporo, da bi se mogel preseliti iz se, danjega bivališča v dolgo zaželeno službo in da bi prišel zopet do kruha. Sprejme vsako darilo ali podporo, ki se naj blagovolj poslati na upravo lista pod »Nujna pomoč«.

* Hrvatski izseljeniki na potu v Francijo. V slavonski Slatini se je prošlo nedeljo mudil delegat ministrstva za socialno politiko, ki je prosilcem dajal dovoljenja in navodila za pot v Francijo, kamor se je večja skupina ljudi udinjala za poljsko delo. Okoli dvesto ljudi je odšlo v Francijo, kjer bodo večinoma zaposleni kot delavci in vozniki. Obrtniki niso dobili dovoljenja za izselitev.

* Samomor. V Perčetinih, občina Radišavlci pri Mali Nedelji se je ovesel posestnik I. Domanič. Vzrok samomora ni znan, govori pa se, da so privedle nesrečnega k temu koraku žalostne rodbinske razmere.

* Dedščina iz Amerike. Izseljeniški komisarjat v Zagrebu nam sporoča: Konzul naše kraljevine v Newyorku je izseljeniški komisarjatu v Zagrebu poslal vložno knjižico Mestne hranilnice v Ljubljani, glasečo se na ime Jožef Gerelj (Gecelj?). Dedščina ali znanost se pozivalo, da Izseljeniskemu komisarjatu v Zagrebu naznanijo točen naslov njegovih sorodnikov.

* Nevaren mlinar. 24-letni mlinar Matjež Benedičič, doma iz Koroške Bele, se je že pred časom naveščal svojega poklica in se pričel baviti z raznimi dvomljivimi posli, ki so ga že večkrat pognali za dolge mesece v zapor. Sedaj je bil že nekaj časa na prostosti, a je ne cenil mnogo. Na Savi pri Jesenicah, kjer je prav dobro znan, je Benedičič vložil v noči na 19. t. m. v družbene prostore delavskega doma ter ukradel tamošnji gostilničarki Frančiški Malenškovi več denarja, raznih jedil in cigaret. V noči na 21. t. m. je orliš s pomočjo po-

narejenimi ključev v barako Elizabete Tarnanove na Savi ter ji pobral nekaj slaščic v vrednosti 100 Din. Dalje je možakar zelo sumljiv, da je tudi v noči na 23. t. m. vložil v gostilno Marjete Legat na Savi ter ji ukradel več dragocenosti, nekaj obleke in raznih drugih stvari v vrednosti 1043 Din.

Korsar Pietro

Grandiozno filmsko delo, ki ga je izdelal isti režiser in isti igralci kakor veličim NIBELUNGI

V glavnih vlogah:

PAUL RICHTER
RUDOLF KLEIN-ROGGE
(Nepozabni SIEGFRIED in strašni kralj ATILA)

Pridel — — Pridel

Elitni Kino Matica

Iz Ljubljane

u— Jugosl.-češkoslovaška Liga v Ljubljani je dobila povodom poslovnega večera g. gen. konzula dr. Beneša iz Beograda to-le brzojavko: »Ob priliki poslovilnega večera mi je zaeno z vami žal, da iz ljubljani enega najboljših svojih sotrudnikov. Pozdrav vsem prirediteljem. Poslanik Seba.« Nadalje je prelože se to-le pismo: »Žal mi je, da se povabilu na poslovilni večer na čast p. t. konzula Beneša ne morem odzvati: Jeglič, Škof.«

u— Dr. Beneš večer z akademijo in plesom priredi jug. napr. akademsko društvo »Jadrani« v petek dne 26. februarja in napr. dijaškemu domu (Tomanova ul. 3.) Začetek ob 8. Vstop le proti vabilu.

u— Tovariši Jadranščaki! Izredni občni zbor se vrši danes v petek dne 26. t. m. ob 20. uri v dvorani naprednega dijaškega doma. Dnevni red je razviden iz oglasa na društveni deski. Udeležba za vse člane in člani ce strogo obvezna. Revizijski odbor.

u— Češka dopol. šola v Ljubljani se je poslovila včeraj dopoldne od svojega pokrovitelja g. gen. konzula dr. Beneša sicer skromno, a tem pristrčnejše. Deca se je zahvaljevala svojemu očetuškemu zaščitniku za njegovo ljubezen in skrb in mu obečala, da nikdar ne pozabi njegovega blestečega vzgleda dejstvujoče ljubezni do domovine in bratske Jugoslavije. G. gen. konzul ni bil samo zaščitnik šole, marveč si je pridobil s svojim plemenitim delom in z dobroto svojega srca hvaležnost vse šolske dece. Zato so tudi umestne besede, ki jih je bilo slišati ob slovesu: »Naša srca vedno znova poletu na očetovska srca k vam v stostolpo matuško Prago.« A ko je g. gen. konzul še sam nagovoril deca in se poslovil od nje, so se zaliskile solze v oči otrok, ki so mu v slovo prožili roko.

u— Nov sanitetni in pogrebni avtomobil ljubljanske mestne občine. Pod sedanjim gerentskim svetom so se izpopolnile razne panoge ljubljanske občinske gospodarstva. Brez mnogo hrupa in govorenja izvršuje gerentski svet program svoje komunalne politike in Ljubljaničani lahko z zadovoljstvom opazujejo razvoj svojih mestnih ustanov in zavodov. Velik napredek pomeni za Ljubljano tudi nabava novega velikega sanitetnega avtomobila, ki se bo porabljal tudi za pogrebe in ki bo dodeljen mestnemu pogrebni zavodu. Avtomobil je dobavila avstrijska tvornica orožja »Steyr« v Gradcu in je po naročilu zelo dovršeno izdelan. Avtomobil je prevzel v Gradcu ravnatelj mestnega pogrebne zavoda g. Šaplja, ki se je pripeljal z njim danes v spremstvu zastopnika tovarne v Ljubljano Avtomobil je prvo vožnjo silajno prestal. Med potjo je zbuja splošno pozornost, zlasti v Mariboru in v Celju, kjer so si ga ogledali tudi zastopniki tamošnjih občinskih oblasti. Avtomobil se je pripeljal danes točno opoldne v Ljubljano pred Mestni dom kjer sta ga sprejela gerent g. J. Turk in ravnatelj mestnega stavbenega urada g. Prelovšek. Začasno je shranjen v garaži Mestnega doma. Rabil se bo pred vsem za san. namene, posebno pa se bodo z njim pocenili pogrebni stroški pri prevozu mrljev iz drugih krajev v Ljubljano, kar je bilo doslej v zvezi z velikimi težkočami na železnici.

u— Pozor gostilničarji. Zadnje čase se množe prilave preko policije magistratu kot obrtni oblasti gostilničarjev, ki si še niso preskrbeli osebne pravice izvrševanja gostilniški obrti, ki jo predpisuje takšni zakon. Ker imajo varnostne oblasti od novega leta striktno nalogo, zasledovati in naznanjati gostilničarje, ki bi si te pravice še ne poskrbeli, izjavljajo to tudi v polni meri. Opozarjamo vse gostilničarje v njihovem interesu, da si to osebno pravico, ako nočejo imeti sitnosti pri oblasti in nepotrebnih stroških, takoj poskrbe.

u— Policijske prijave. Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji naslednji slučaj: 2 tatvin, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopke obrtnega reda in 9 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretirane so bile 4 osebe, in sicer: 1 radi tatvine, 1 radi razgrajanja, 1 radi kaljenja nočnega miru in 1 radi prepovedanega krožnarjenja.

u— Čegavo je kolo? Pri ljubljanski policijski direkciji se nahaja možko kolo znamke »Eskas«, še skoro novo, ki nosi tovarniško številko 53042. Lastnik naj se zgleda na policijo.

u— Prezaupljiva natakarka. Tončka Guzeljeva, natakarka v Mahničevi gostilni in kavarni v Vodmatu, je v sredo dopoldne ravno preševala svoj in gospodarjev denar, ko je stopil v lokal neznan, čedno oblečen mlad človek in povprašal, koliko stane hrana za abonente. Ko je dobil zadovoljiv odgovor, je naročil nekaj pižame in si pazno ogledoval razne predmete v lo-

kalu. Guzeljeva se je nato za kratek hip umaknila v kuhinjo. Ko pa je prišla nazaj, je videla, da je gost porabil ugodno priliko in kratkoma izgubil brez plačila. Prezaupljiva natakarka pa je čakalo še drugo razočaranje, ko je popoldne odprla predal točnice mize, je ugotovila, da je iz njega zmanjkalo tudi okrog 700 Din gotovine, ki si jo je bržkone tudi prilastil dopoldanski gost.

u— Priporočljiv uslužbenec. Lovro Eržen je vstopil pred nekaj meseci kot kuhinjski pomočnik v »Narodno kavarno«. V torkel pa je brez odpovedi nenadoma nekam izginil in pustil vse svoje stvari pri gospodarju. Ko so naslednjega dne domači preiskali njegove efekte, so med drugimi opazili več raznega jedilnega orodja, žlic, nožev itd. ter nekaj prtičev in celotnih suknjic, kar je vse Eržen ob ugodnih prilikah pobasal in zaklenil v svoji kovčgi. Skupna vrednost prisvojenih predmetov znaša okoli 400 Din. Eržena zasleduje sod. dal policija.

u— Prodaja čevljev tovarni Peter Kozina & Ko. po znanih cenah v trgovini Aleksandrova cesta 1 in Brez 20 se izjemoma podaljša do konca tega meseca. Ker se ni moglo vseh odjemalcev postreči, na kar se cenjeno občinstvo opozarja.

u— Nova obleke za spomlad si ne more vsak domisliti. Vsako pa se lahko sam prebarva. Zanesljive anilinske barve za volno, ševjot, svilo itd. s točnim navodilom dobite v drogeriji »Sanitas«, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Iz Maribora

a— Pregrupacija pivovarskega kartela. Visoke, neupravičene cene in pa slaba kakovost piva je v javnosti naravnost izževala k bojkotu nemškega piva v Sloveniji, nad katerim imata sedaj monopol nemški pivovarji Götz v Mariboru in Unkon z bivšim »Laskim«. Kartel je bil je novim letom sicer prenehal, smulejo pa novega na ta način, da bi se te pivovarne fužlonirale. V Sloveniji bomo torej še naprej pili samo nemško, slabo in drago pivo. Skrajni čas je, da pridemo čim prej do trgovinske pogodbe s češkoslovaško in s tem do znižanja uvozne carine na pivo.

a— Mestno kopaljšče, ki je bilo v točkem tednu radi čistena zaprto, je od danes naprej zopet redno odprto ob delavnikih (razen ponedeljka) od 9. do 18. in ob nedeljah od 9. do 13. ure.

a— Boj za moža. Pri premijeri »Grofice Marice« je skrajšal občutno dolge odmore nenavadni operetni intermezzo. Med gledalci sta se nahajali tudi dve Marici, ki še dalj časa bijeta boj za Adamovega naslednika. V boju je končno zmagala druga Marica, kar pa je seveda prvo Marico, ni je a onto obljubljenega zakona darovala bodočemu možičku kar tri fantke, spravilo popolnoma iz sebe. Da jo je tako nesramno pustil na cedilu in se poročil z drugo, tega mu ni mogla nikoli odpustiti, a masčevala se je že večkrat nad svojo tokomovalko. Tudi pri predstavi »Grofice Marice«, ko svira očarljiva godba, ji je zavrela še vedno vroča kri in je po pogledu na svojo rivalko vzplamtela ter ji skočila v lase. Kdo ve, kako bi stvar končala, da bi posegel vmes stražnik. Gledalci pa so tako kljub predloži pavzi prišli na svoj račun in imeli isti večer kar dve predstavi.

a— Nesreča pri falski elektrarni. Šestletni pomožni delavec Jurij Veber je pomagal pri nekem popravilu na električnem vodu čez mostiček preko Drave pri falski elektrarni. Po ne previdnosti je prišel v dotik z vodom visoke napetosti. K sreči je zadell nanj le z obliko ter pri tem zadobil samo opekline na roki. Sicer bi bil na mestu mrtve. Pač pa je radi omotice padel z mosta približno šest metrov globoko ter se občutno poškodoval na glavi. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

a— Nova avto garaža. G. Zemljich, lastnik gostilne Pri črnem orlu na Grajskem trgu, preurejuje bivše trgovske lokale g. Rozine poleg svoje gostilne za avto garažo. V sredi mesta ležeča avtogaraža je bila v Mariboru že dolgo potrebna in bo s tem ustregla številnim posameznim avtomobilom, ki so bili čisto v zadregi, ker je v Mariboru doslej primanjlovala slšnih prostorov.

Iz Ptuja

u— Sela občinskega sveta se bo vršila jutri v soboto ob 18. v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so razne tekoče zadeve.

Posebna špecialiteta vinske kleti Ljubljanskega dvora.

Od dures naprej vsak dan od 5—8. zvečer appetitni predvečerni zakuski po zmernih cenah.

Veliki Paramount film

„Ljubav princeze Aleksandra“

„Bell tabud“

Prido v kino „DVOR“

Žreb nje srečk loterije JSS dne 1. marca 1926.

„U sevanje“

že ne verjame, da eden par nogavic s Hgom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

Deviza Beograd na ostalih borzah. v
Pragi 59.625, v Berlinu 7.38, v Londonu
(opoldne) 277, v Newyorku (zaključno 24
t. m.) 1.76 in četrt.

Iz življenja in sveta

Radio in vibracije duše

V nemškem listu, ki obravnava vprašanja parapsihologije, objavlja italijanski zdravnik prof. Cazamali iz Milana nova odkritja o takozvanih možganskih valovih. Profesorju se je baje posrečilo s pomočjo radio - aparatov, posebej z uporabo kristalnega detektorja registrirati psihične gibe, in sicer v obliki valov, ki jih pošilja radio-aparat iz daljave ali pa iz bližine.

Kot medije pri svojih eksperimentih je profesor uporabljal v prvi vrsti individvij z jako razburljivo psiho, v prvi vrsti histerike in medijumistično razpoložene ljudi. Z njimi je postopal tako, da je postavil aparat pred nje v takem položaju, da so mediji v kratkem zapadli v avtohipnozo. Čim se je to zgodilo, so se pojavili v aparatu tresljaji, ki so takoj prenehali, ko je medij zopet odprl oči in se zdrnil.

Odkritje milanskega zdravnika je izvalo velikanski pozornost v vseh znanstvenih krogih. Po njegovi razlagi so možgani, ali kakor jih zdravniki tudi imenuje, miselni valovi popolnoma identični s sličnimi pojavi radiotelegrafije. Ta razlaga je dala povod, da se je zopet začelo govoriti o okulističnih problemih ter vprašanjih telepatije, z domnevanjem, da se prenašajo možgane skozi vibracije enega individuja na drugega, kar bi nekako odgovarjalo relaciji sprejemanja in oddajanja pri radio-aparatih.

Na podlagi trditve profesorja Cazamalia se začne možganski valovi samo tedaj gibati, če zapade medij v hipnotično stanje. Teorija milanskega zdravnika je sedaj predmet živahnega razpravljanja v vseh krogih, ki se zanimajo za ta problem.

Čudo moderne kirurgije

Mlad dunajski kirurg, dr. Nather, je imel te dni v oskrbi v svoji kliniki 25-letno ženo, ki jo je neki pijanec napadel in ji prizadel več opasnih ran po telesu in v bližini srca.

Policija, ki se je takoj pojavila na licu mesta, je v čudovito kratkem času — v dvajsetih minutah — prepeljala umirajočo ženo v zdravniškovo kliniko in dr. Nather jo je takoj operiral. Vzel ji je tri rebra, preiskal srce, operiral in zašil rane ter odredil transfuzijo krvi.

Potem ji je vbrizgaval več dni zapored raztopine kalijevega klorida in danes je žena že izven sleherne nevarnosti. Slučaj je vzbudil v strokovnih krogih veliko pozornost.

Materinski instinkt pri pajkih

Materinski instinkt je pri pajkih zelo razvit. Samice skrbijo in čujejo ne samo nad svojimi jajčki, nego še mnogo pozneje, ko se je iz jajčk že zdavnaj izlegel novi naraščaj.

Neumorna pajkova žena si sprede, kadar dobi zarod, kokon, v katerega položi skrbno in previdno svoja jajčka. Tega kokona ne zapusti nikdar. Nekatere samice ga nosijo seboj; ves ta čas ne uživajo ničesar in hujšajo, vendar svojega naraščaja pod nobenim pogojem ne zapustijo. Druge zopet si ga obesimo med noge in obsede nepremično toliko časa, dokler se naraščaj ne izleže.

Posebno izrazit materinski čut ima majhen poljski pajek, ki je naravoslovcem znan pod imenom Mesaura. Le-ta zabubi svoj kokon v junjui ali malo pozneje, kakršno je pač poletje. Ko samica začuti, da se bodo mladi izlegli, se zateče v bližnji grm in obesi nanj kakih 50 cm visoko svoj kokon. Nato sprede okoli kokona široko mrežo.

Ko prodre mladi pajki kokon in pokukajo v svet, jih takoj sprejme mlaka posteljica v obliki svilnate pajčevine, ki jih varuje pred življenjskimi nevarnostmi. Toda mati jih tudi sedaj še ne zapusti, temveč čaka lepo spodaj pod mrežo, in ko se naraščaj zredi in ode-

beli, jim sprede novo, močnejšo mrežo. To življenje traja toliko časa, dokler požrtvovalna mati ne pogine — izrpana od naporov in posta; zakaj ves ta čas ni zaužila nobene hrane.

Zadnja ljubezen pesnika Heineja

Te dni je minilo 70 let, kar je umrl nemški pesnik Heine, znamenit po svoji liriki, ki je bila v glavnem posvečena ljubezni. Na smrtni postelji ležečega pesnika ni pač nihče toliko oplakoval kakor Eliza Krinitzova.

Bila je hči neke guvernantke v Pragi. Mati njena je na porodu (l. 1828.) umrla, Eliza pa so vzeli k sebi sorodniki v Draždanah in jo odgajali. V svoji mladosti se je Eliza na neki železniški vožnji seznanila z mladim češkim pesnikom Alfredom Meisnerjem in je postala njegova ljubica. Meisner je šel kmalu v Pariz, kamor je prišla za njim tudi Eliza Krinitzova. V Parizu pa sta šla kmalu narazen, ne da bi prav Meisner vedel čemu. No, Meisner se je podal po svetu, a ko se je čez nekaj let vrnil zopet v Pariz, je pred neko trgovino z dragulji srečal svoje nekdanje dekle. Toda Eliza se je obrnila stran in se mu ni dala spoznati.

Sele pozneje se je izvedelo, da je bil povod takega obnašanja Elize samo nesrečni pesnik Heine. Po njegovi smrti je Krinitzova vse to izpovedala Meisnerju v posebnem pismu, ki se je glasilo:

«Dragi Alfred! Vem, da boš zelo presenečen, ko prejmeš moje pismo. Toda prisiljena sem vzeti pero v roke in se Ti izpovedati.»

Pred osmimi dnevi smo na Montmartru pokopali Henrika Heineja in samo preko njegovega groba Ti lahko nudim staro prijateljstvo in roko. Priznavam iskreno, da sem ljubila Heineja bolj, nego karkoli v življenju. Ko je odšel v večnost, me je ostavil brez tolažbe. Ko sem ga obiskovala v zadnjem času, mi je govoril samo o smrti, tako, da me je bilo strah njegovih besed. Obiskovala sem ga dnevno in končno sem ga našla mrtvega na parah. Izraza, ki se je risal v njegovem obrazu od tam zdajšnjem svidenju, ne morem popisati. Njegovo lice je bilo še vedno tako ponosno, kakor za časa njegovega življenja. Nepozaben mi ostane posebno zato, ker je bil ves nežen z menoj. Ne moreš si misliti, kakšni občutki so me prevzemali, ko sem ga videla ležati na mrtvaškem odru. Sklonila sem se še enkrat k njemu in dahnila zadnji poljub na njegovo hladno lice, ki je bilo podobno ledenemu marmorju.

Se dve leti po Heinejevi smrti je Eliza ostala zvesta njegovemu spominu. Nato pa se je vrgla v naročje — ne prejšnjemu ljubljencu Alfredu Meisnerju, marveč Hipolitu Taine-u. Izpremenila je tudi svoje ime, umrla pa je leta 1896. kot profesorica na rouenskem liceju.

Ženske demonstracije v Mehiki

Poročali smo o ukrepu mehikanske vlade, ki je dala zapreti vse šole in samostane v deželi ter sklenila izgnati tuje duhovnike in misijonarje čez mejo. Menila je, da bo stvar šla kar tako, ne da bi vprašala ženske. Zdaj pa vidi, kakšne sadove rodi njen ukrep in leze v skrbi. Kajti v mestu Mehiki je že prišlo do krvavih demonstracij. Verni svet, ki se zbira v cerkvi Svete družine, je bil od nekega duhovnika med pridigo tako nahujskan, da se je dejansko lotil orožništva in drugih varnostnih organov.

Demonstracija je bila zelo originalna. Po maši so se babure zbrale pred cerkvijo, tam so se zakadile v žandarje, potem pa se napotile proti ministrstvu notranjih zadev, kjer se je razgrajanje ponovilo. Redarjem ni preostalo nič drugega, nego da so se zatekli k vo-

di. Poklicali so gasilce z brizgalnicami, ki so pridno škropili, dokler se ni vroča kri babur primerno ohladila. Preden pa se je to zgodilo, so ženske za spomin opraskale policijskega šefa, ki je vodil celo akcijo proti njim. Ta bo sedaj vsaj vedel, kdaj se je srečal z gorečimi zaščitnicami posvečenih gospodov.

Konec treh nemških ladij v skandinavskih vodah

Berlinske novine poročajo, da so se ponesrečile v skandinavskih vodah 3 nemške ladije. Najprej je doživel tragičen konec nemška velika jadernica s tremi jambori «Friederike». Na ladiji je izbruhnil ogenj in vsi poizkusi, da bi se ladija rešila, so bili zaman. Morali so ladijo zavleči na pesek, kjer je posadka poskakala na kopno, vse ostalo pa so uničili plameni.

Ob švedski obali se je nadalje potopil nemški parnik «Maron». Nahajal se je na vožnji iz Gdanska v Kodanj ter je vozil premož. Naenkrat je nastal silovit vihar, ki mu parnik ni mogel nikakor kljubovati. Kmalu se je nagnil na stran ter se je začel potapljati. Kapitan in posadka so bili že napol izročeni žrelu smrti, ko se je pojavil neki danski parnik ter jim rešil življenje. Vendar je 1 mož od posadke utonil pri reševanju.

Tretja žrtev je bila hamburška motorna ladija «Käthe». Vozila je tovor pilotov in na burni vožnji je zadela ob čer ter se razbila. V par minutah je voda vdrla v vse njene prostore in povlekla ladijo na morskno dno. Moštvo se je pravočasno rešilo, ker so prihiteli tuji pomorščaki na pomoč.

Kako je Abbas Hilmi obracunjal z nemškimi mornarji

Bivši egiptovski khedive Abbas Hilmi je pred letom najel za posadko svoje razkošne jahte «Milmed Allah» četo nemških mornarjev pod poveljstvom kapetana grofa Recke. Ni pa trajalo dolgo, ko se je khedive ostro sprl z grofom zaradi plače in ga končno brez vsake odpravnine odpustil iz službe.

Grof Recke je moral še isti dan zapustiti ladijo. In ko se je poslavljaj od posadke, so mu mornarji po starem običaju vzkliknili za salut trikratni «Živio!» (Hoch!). Ta vzklik pa je silno neprijetno dirnil razdraženega khedive. Ljuto je ozmerjal mornarje, jih dal zvezati in pod močno stražo izkrcati v Anatoliji. Straža je nato preko močvirnatga ozemlja tirala mornarje v samotno taborišče, kjer so nekaj dni morali preživeti ob kruhu in vodi, za polastitvo pa so prejimali batine. Končno je khedive poslal milostno sporočilo, da jih odpušča iz službe in da se morajo nemudoma odpraviti domov.

Po 21dnevem tavanju, brez facka v žepu, so mornarji nedavno dospeli v Kiel in proti khedivu vložili tožbo. Stevilna dotedanja zaslišanja pred kieljskim deželnim sodiščem pa so ostala brezuspešna, ker se khedive tožbi vohče ne odzove. In tako so mornarji bili primorani, da so v terek docela umaknili tožbo, ker khedive v Nemčiji ne poseduje nikakega imetja in mu torej nikakor ni možno priti do živega. V spominu pa bodo lahko mornarji ohranili do starih dni svoj usodni «Živio».

Milijoni v dimu in pepelu

Uprava naših državnih monopolov je pravkar izdala pregled monopolskih dohodkov za mesec november l. 1925. Glasom tega pregleda je prejel državna samo v tem mesecu naslednje vsote: za sol 39.558.252 Din, za petrolej 23.202.120, za vžigalce 12.848.645, za cigaretni papir 12.189.432, za tobak pa 142.455.118 Din. Poleg tega je bilo drugih monopolskih dohodkov za 539.590 Din. Vsega skupaj je torej država dobila samo v enem mesecu nad 230 milijonov Din.

Za proračunsko dobo od 1. aprila do

Že za danes
je včeraj cel dan navdušeno občinstvo kupovalo vstopnice za

najlepši film te sezije!

'Mati in dete'

Pri vseh predstavah polna dvorana do solz ginjenega občinstva je jasen dokaz, veličanskega uspeha, ki ga je dosegel ta globoko zamisljeni film. Nepozabna je kot mati v tej visoki pesmi o materinski ljubezni sijajna umetniška svetlobova slovesa,

zлата

HENNY PORTEN

Hitite, da ne zamudite, ker so dnevi predvajanja strogo odteti!

Predstave točno ob 4., pol 6., pol 8., 9.

Prednoda vstopnic od 10. do pol 1. ure.

Prihodnja senzacija: **PAUL RICHTER** kot **Korsar Pietro**.

Elitni KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani. — Telefon 124.

30. novembra je bilo predvidenih dohodkov 1.543.733.333 Din. Država pa je vnovčila mnogo več, namreč 1 milijardo 709.878.417 Din. Od te vsote odpade samo na tobak 1.147.748.046 Din. Toliko denarja vržemo mi v dim in pepel in bi obupali, če bi tega ne bilo.

Francoski Razkolnikov

V Melunu na Francoskem je bil te dni obsojen na smrt 26letni Andrej Hamard, ker je umoril neko 72letno staro. Izvršil je zločin z namenom, da starko opleni, kar se mu je tudi res posrečilo. Odnesele je 1.200.000 frankov, ki jih je starka hranila v svoji hiši.

Nagib k zločinu je bila Hamardova želja po veseljačenju. Izvršil je zločin tako prebrisano, da je ostala stvar celih 15 dni v tajnosti. In medtem je on zapravlil ves svoj plen v barih in plesnih dvorah.

Umorjena starka je živila samotarsko življenje. Pravilo celo, da je imela okna vedno zastrta, ker ni hotela, da bi jo ljudje videli v njenem stanovanju. Solnce in svetlobo je prezirala in je imela pri sebi revolver, s katerim je bila pripravljena braniti vsak hip svoje imetje. Hamard je ubil starko z dvema udarcema revolverja po glavi ter jo je nato odnesel v hlev, kjer jo je zakopal v premožnem prahu.

Francoska porota je obsodila morilca na smrt. Ko je sodišče izreklo svojo sodbo, ni morilec niti trenil z očesom. Edino, kar ga je nekoliko dirnilo, je bil krik njegove nesrečne matere, ki je padla radi obsodbe nečloveškega sina v nezavest in so jo morali odnesti iz dvorane.

× **Danski kraljevski par obišče Islandijo.** Iz Kodanja javljajo, da se pripravljata danski kraljevski par letos poleti na obisk Islandije. Kralj in kraljica dospeta v Reikjavik 12. julija in njun najmlajši sin Knud bo vršil ob tej priliki službo prvega kapitana na križarki «Niels Juel», s katero se odpeljeta kralj in kraljica na vožnjo po svetu.

× **Američani prevzeli izkopavanja na Akropoli.** Grški naučni minister je obvestil ameriško misijo v Atenah, da je njegovi vladi nemogoče nadaljevati raziskavanja na atenski Akropoli, ker ima vlada za to premalo denarja na razpolago. Ameriška misija je na to izjavila, da bo delo prevzela sama ter ga nadaljevala na lastne stroške.

× **Nove najdbe v Pompejih.** Arheologi, ki raziskujejo stare Pompeje so pred kratkim našli na 4 skulpture pocestnih prodajalcev, takozvanih placentarijev, ki so opravljali pred 2000 leti v Južni Italiji posle nekakih naših krošnjarjev. Figure predstavljajo prodajalce, ki nosijo na pladnju pastete, polže in medene štruklje, z desno

roko pa se stiskajo za goltanec in iz ust jim moli jezik. Statuete so zelo dobro ohranjene in znani napuljski stalinolovci Mauri jih uvrščajo v dobo aleksandrinke umetnosti.

× **Dr. Voronov je kupil grad na italijansko-francoski meji.** Iz Genove poročajo, da je kupil znameniti kirurg dr. Voronov pred kratkim stari grad Grimaldi na italijansko-francoski meji za svoje novo bivališče. — Grad ima veličanski park, ki ga boče zdravnik preurediti za rejo opic, katere uporablja pri svojih operacijah. Redil jih bo okrog 100.

× **Jubilej odkritja Röntgenovih žarkov.** Te dni je minilo trideset let, odkar je slavni Röntgen odkril svoje X-žarke, ki so do bili pozneje ime po genijalnem učenjaku Konrad Röntgen je bil skromen človek, ki je izkazal s svojim odkritjem človeštvo ne precenljive usluge. Medicini in drugim disciplinam je s svojim odkritjem silno koristil.

× **Umor radi pretnje v sanjah.** Iz Varšave javljajo o čudnem umoru, ki ga je izvršil neki učitelj v Stanislovu. Možu se je parkrat zaporedoma sanjalo, da mu je koleginja Springerjeva grozila s smrtjo. Da bi se teh groženj iznebil, je učiteljico umoril in jo razrezal na kose. Tako vsaj se glasi njegov govor.

× **Očenaš v tisoč jezikih.** Neki navdušen vernik je poklonil papežu očenaš v tisoč jezikih. Očenaš je s tem celo prekosil angleško biblično družbo, ki je dala prevesti Sveto pismo na približno 700 jezikov.

× **Mehanik — častni doktor tehnične visoke šole v Monakovem.** Tehnična visoka šola v Monakovem je te dni podelila častni doktorat navadnemu mehaniku Kuhlmannu, ki je skonstruiral najpreciznejšo tehtnico. Na njegovi tehtnici je mogoče tehtati celo desetstisoč del miligramov. Kuhlmannova tehtnica se sedaj uporablja na univerzi v Würzburgu.

× **Fašistiški indeks.** Rimski «Impero» zahteva, da se postavijo vsa dela zgodovinarja Salveminija, finančnika Nitija in politika don Sturza na indeks. Ker ne sme ostati niti sledu o spisih teh mož, predlaga list, naj bi se knjige ne le zabranile, ampak javno uničile na grmadi. Fašisti torej ne obnavljajo le starega rimskega imperija, marveč tudi srednji vek.

Lya Mara

BISCOT, LYA DE PUTTI, PAUL RICHTER, LIANE HAID, ALFONS FRYLAND, W. GAIDAROW, BUSTER KEATON, HARRY PIEL, DOUGLAS FAIRBANKS (CLOVEK IZ GUMIJA), PRISCILLA DEAN, LUCIANO ALBERTINI in.....?

Toje naš program

ZA PRIHODNJE STIRI TEDNE!

ELITNI KINO MATICA

Juvani Aho:

Naselbina

Oba sta služila v župnišču, on za hlapca, ona za dekle. On je vozil s konjem, ona je gospodinjala. Pri jedi sta se, ko sta sedela vsak za enim koncem mize, včasoma pošalila, navadno pa prepirala. Duhovniki so menili, da sta si zelo navskrili. Rekli so, da se gledata kakor pes in mačka.

Ker pa sta ponoči ljubimkovala, po dnevi pa kosila in žela, se je vzbudila v njih misel na skumno domovanje. Daleč zunaj v puščini sta izbrala prostor, kjer bi postavila hišo in sicer ob robu močvirja. Tam je bilo dovolj gozda, ki bi ga iztrebila, in posejala zemljo. Dolg, z jelšam poraščen raztečaj zemlje bi se spremenil v rodovitne njive, na obeh straneh potoka bi ležal travnik.

Če bi le bilo mogoče postaviti hišo! Mezda je bila majhna, in če bi hotela imeti lastno ognjišče, bi morala biti pri hiši tudi konj in krava. Ta zapreka je zakasnila ženitovanje. Leta so ju vedno bolj združevala in upanje na prihodnost je postala pestrejša. V prostem času sta izračunala, koliko sta že skupno prihranila in koliko časa morata še služiti, da zbereta potrebni denar. Nikomur se ni sanjalo, kako se je vzbujalo pri hlapcu in dekli hrepenenje po svobodi in goreča želja po neodvisnem življenju. Imela sta dobro in živila sta v župnišču brez vsakih skrbi, dobivala

sta primerno mezdo, hrano in obleko. Njuni srca pa sta koprneli po puščini.

Vsi so jima odsvetovali, ko sta se branila nekega poletja znova prevzeti službo v župnišču. »Tam razsaja mraz in zadolžila se bosta! Družina raste, beratec pa je, Bog pomagaj, dovoli.«

Pet let sta računala in premišljevala in v rjnem sklepu ju ni nihče omajal. Župnik ju je moral oklicati in v jeseni sta izstopila iz službe.

Naslednjo zimo sta stanovala še v vasi. Viljem je tesaril na svoji hiši, sem in tja pa delal kot dninar v župnišču. Ana je tkala in pomagala ženam pri ročnih delih.

Svatbo so obhajali šele naslednje leto o žinkoštili. Stroške je plačala njuna dolgoletna gospoda in župnik je poročil svoja bivašča posla v veliki dvorani župnišča. Ko sta se novoporočena poslovala in je gledal župnik pri oknu, je zmalj z glavo ter rekel: »Mlada človeka! Teško bosta izkušala! Gozd se ne trebi z glavico hlapca in dekle.«

Župnik je imel prav, četudi so le take glavice izpremenile finske puščine v rodovito zemljo.

Mi, mladina župnišča, smo spremili najina dolgoletna prijatelja na njun novi dom. Ves dan smo korakali po zelenem gozdu, zvečer smo pa plesali v novi izbi. Deske v podu še niso bile pribite, tudi koti so bili še nepravilni. Pred kratkim zaklinjena njiva še ni bila obdelana, na rebri pa je že zelenela rž med trohnelimi

parobki. Mlada žena je zanelila na iztrebljenem polju ogenj in privkral ponolila svojo kravo.

Sedela sva na kamnu, Viljem in jaz, in jo cpazovala.

On ni obupal: »Ako ostaneva zdrava in ne pride pezeba... In kot bi slutil, kaj mislim, je dostavil: »Sicer je močvirje gnezdo pezebe, vendar, če bova pridna, razrineva gozd in dava solcu prostora, potem... Zvečer pritiska mraz, pridi pa prihodnje poletje in videl boš!«

Prihodnje poletje nisem prišel in tudi naslednje ne. Priznati moram, da sem pozabil na oba. Nekoč, ko sem bil doma, sem vprašal, kako jima gre.

»Zadolžiti sta se morala,« je odgovoril moj oče.

»In Ana ni kaj pri zdravju,« je dodala mati.

Potekla so leta. Postal sem dijak. Poleti sem živel na deželi ter hodil s puško in psom na lov.

Oblačnega oktoberskega dne sem pohajal po gozdu ter prišel na ozko stezico. Pričelo je deževati.

Pes je tekel naprej. Naenkrat je začel renčati in lajati. Pred seboj zaslišim konjsko peketanje in kmalu zapazim konja na ovinku. Vprežen je bil med dva droga, katerih konca sta se vlekla po poti. Počez na drogih je bila privezana rakev. Zada je capljal Viljem, kakor hlapec za plugom. Precej je imel obra-

viti, da je obdržal breme v ravnotežju. Izmučenost se je razodevala z obraza. Bleda lica, motne oči.

Ko je slišal moje ime, me je šele spoznal.

»Kaj pa imaš v rakvi?«

»Ano, mrtvo ženo,« je odvrnil.

»Mrtva?«

»Da, umrla je.«

Ko sem ga še spraševal, mi je povedal: Mrzlica, dolгови, napori. Podlegla je in umrla. Peljati jo mora do groba, a pot je slaba. Če bo le raketv zdržala do pokopališča! Potegnil je za vajeti, ker je konj sklonil glavo in iskal trave med velim listjem.

»Hi!...«

Hotel je konjče utolažiti lakoto; bil je podoben možu, ki ga je bilo samo okostje. Hi!

Viljem se je poslovil od mene, ne da bi trenil z očmi od rakeve. Nadaljeval je svojo vožnjo. Droga sta praskala dve vzporedni brazdi po peščenih tleh.

Odšel sem v nasprotni smeri in do ribnika, kjer so pričeli konati odtok, a so delo opustili. Steza je vodila do hiše. Za mejo je mukala mršava krava in na dvorišču je krulil prečič. Vrata so ostala odprta, sredi dvorišča je stala prazna postelja in na plotu je visela posteljina rajke. Na oknu, čegar šipe so bile temne in umazane, je stala ovenela balzamina v mali košarici iz brezovega lubja.

Možu je vendar uspelo iztrebiti kos

gozda. Breze je posekal in jelšev gozd spremenil v njivo. Zada pa se je razprostril temen jelkov gozd kakor zid — tu se je delo ustavilo. Veter je žvižgal skozi gozd in povzročal ob cevki moje puške tuborne briljajoče glasove.

Prvi član naselbine je izpolnil svoj cilj: kajti mož tam ne more nadaljevati. Zlomljena je njegova sila. Ogenj v njegovih očeh je gasnil in samozavest na dan poroke ga je zapustila.

Za njim pride najbrž drugi in prevzame mesto. Morda bo imel več sreče. Začetek mu bo lažji, ker divji gozd je že dotaknjen. Naseli se v izgrajeni hiši in seje v zemljo, ki jo je drugi oral. Iz naselbine nastane morda veliko, bogato posestvo in kasneje celo vas.

Na one, ki so glavnic — svojo mladniško moč edino, kar so imeli — najprej zakopali tu v zemljo, ne misli nihče. Bila sta pač le revni hlapci in dekla.

In vendar so z glavnicu takih ljudi obdelali finske puščine ter jih spreminjali v rodovito polja...

Ako bi ostala oba v župnišču, on za kočijaža, ona za kuharico, bi jima potekalo življenje brez skrbi, puščina pa bi ne bila obdelana.

Kadar rž cvete in zrne poganja klasje, so spominjali prvih žrtv naselbine.

Ne moremo postaviti spomenikov na njih grobovih, kajti njih število obsega tisoče in njih imen ne poznamo.

(Iz finskega A. S.)

Sax Rohmer:

Rdeči detektiv

Seton ni imel nobenega določenega načrta za nadaljnje postopanje. Vsaka raziskovalna sled, na katero so se bili podali, je privedla samo do razočaranja. Kljub temu, da so zbrali mnogo podatkov o Kazminem udruženju za razpečevanje opojnin in opija, je vendar ostalo bivališče Kazme in njegovih sodržnikov zavito v popolno temo. Od Kitajcev ni bilo mogoče dobiti nikakih informacij. Nezaupanje do policije je globoko vkoreninjeno v kitajskem srcu; kajti Kitajec je mnenja — in ne po krivici — da je policija vedno pripravljena ga obtožiti, in vedno nejevoljna, če ga mora braniti, in da ga smatra za izvržek, ki je zmožen, izvršiti največje zločine, in ki ga smejo njegovi beli sosede zato nekaznovano oropati, pretepati in celo umoriti. Če obratno policija išče informacij v kitajskem predmestju, potem ima kitajsko predmestje priliko, da se osveti — in molči.

Zunaj na reki, nad in pod kitajskim predmestjem, so patrule skrbno stražile in čakale na znak iz tega azijskega mestnega dela. Iz skrbno izbranega skrivališča je pa tudi gledal George Martin in ravnotako čakal. Niti luč sosedne gostilne ga ni izvalila iz njegove luknje. Uro za uro je čakal potrpežljivo, kajti Sin Sin Wa je plačeval dobro, in to noč ni šlo niti za opij, niti za kokain, temveč za njegovo rešitev.

Seton paša je hodil od stražnika do stražnika in jih spraševal po Kerryju, toda nihče ga ni bil videl. Že je začel skrbeti za varnost neustrašnega nadzornika. Ugibati je začel vse mogoče, ko je šel mimo hiše enookatega Kitajca, v kateri je našel detektiva Coombesa na straži, zadovoljno se smehljajočega kot vedno. Sledil je nato teku Temze v smeri proti Limehouse Basinu. Ozka, slabo razsvetljena ulica je bilo čisto zapuščena. Slabo vreme in prisotnost toliko stražnikov je pregnala Azijce v hiše. Toda od reke in ladjedelnice sem je prihajal neprestano ropot industrije. Piščalke so žvižgale in stroji so hropeli in tu in tam se je začul iz daljave človeški glas.

Seton je razglabljal o umazani skrivnosti, ki je na videz obdajala

ves ta mestni del, vrtel se je po najrazličnejših ulicah in slednjič prišel na ozko stezo, obdano na obeh straneh od visokih, praznih zidov. Voda je proti majhni ladjedelnici.

Nevede je stopal po isti poti, kot malo poprej ubežni Sin Sin Wa. Slednjič se je ustavil in opazoval prazno ladjedelnico. Sosedna hiša, ki je že bila napol podrtina, ni ušla raziskovanju policije. Čeprav policija ničesar ni našla, je vendar Seton še enkrat stopil skozi njena vrata. Brezdvomno je »kismet«, kot pravijo Arabci, zahteval, da mora storiti tako.

Plima je bila visoka in voda je tajinstveno šumela okoli zabitih kolov. Setonu je postalo čudno tesno pri srcu, ko je gledal na temno obrežje in čul tajinstveno šepetanje vode. Že se je hotel vrniti, ko je drug glas zbudil njegovo zanimanje. Pes je cvilil nekje blizu njega.

Najprvo je mislil, da prihaja ta glas od nečesa drugega, kajti malo je bilo verjetno, da je pes v zapuščeni ladjedelnici. Ko pa je razen cvilenja začul praskanje, so se njegovi dvomi razpršili.

— To je pes, si je dejal, majhen pes.

Kot Kerry je vedno nosil s seboj električno žepno svetilko in ž njo posvetil v notranjost poslopja.

Zapazil je majhnega prepelčarja, ki je jokavo cvilil in praskal po umazanih tleh, kot bi si hotel skopati luknjo, da zleze pod zemljo. Ko je zasijala luč na piščka, je ta prestrašeno poskočil, potem pa se je obrnil proti Setonu in mu pokazal zobe. Ta je zapazil, da je blaten od nog do glave in v zelo žalostnem stanju. Takoj si je stavil vprašanje, kako pride tak pes sem in kaj ima tu iskati.

Bil je krasen, majhen prepelčar najčistejše pasme, kot jih imajo samo dame najboljših družbe. Na njegovi ovratnici je še visel blaten ostanek svilene traku.

Živalica je gledala preplašeno, kot bi se bala, da bo prišlec slabo ž njo ravnal, toda ta strah je bil za njo menda stranska stvar, kajti kljub temu je spet z blazno naglico začela praskati po tleh.

Seton je bil možak dejanja. Takoj je ugasnil luč, utaknil svetilko v žep in stopil v notranjost hiše. Pokleknil je poleg psa, malo očistil tla in pritisnil ušesa nanje.

Kljub železnemu samoočvajanju, ki ga je navadno imel, je opazil, da mu srce naglo bije. Vedel je, da je šel Kerry na Ritino stanovanje v Prince's Gate po njenega psa, da z njegovo pomočjo

poišče izginito gospodarico. Niti trenutek ni dvomil, da je to Ritin pes, ki je razburjeno cvilil in kopal poleg njega. Nejasno je uganil del resnice. Kerry je moral pasti lopovom v roke, pes pa je menda brez vsakih ovir ušel. Kaj je bilo pod ladjedelnico?

Zadrževal je sapo in sklonjen na tla prisluškoval, toda odkriti ni mogel nobenega glasu.

— Tu notri ni nič, dragi moj, je dejal psu.

V odgovor na prijazni glas je začela mala žival divje lajati, kar so morali čuti tudi na nasprotnem obrežju.

Setonu se je obnašanje psa zdelo zelo čudno. Prej je že bil osebno preiskal vsako ped tega izrednega poslopja in prepričan je bil, da ni v njem nobenega skrivališča. Obnašanje psa pa je bilo tako čudno, da je Seton, ki je spoznal, da je ključ do skrivnosti v tej hiši, občutil, da ga nekdo opazuje.

Vstal je in za trenutek premišljeval, zdelo se mu je, da je čul napol udusen krik. Vendar ga je ropot z nasprotnega brega reke motil in njegova domišljija je razburjeno delovala.

Praznovorno spoštovanje tajnih sil Sin Sin Waja, ki je dovedlo višjega nadzornika Kerryja do spoznanja, da je Kitajec nadčloveško nadarjen, se je začelo polasčati Setona. Obžaloval je, da je tako odkrito stopil v to poslopje in celo svetil s svojo lučjo. Skrite, bežeče oči so ga opazovale. Morda je bilo to samo domneva, posledica mrtvaškega nočnega ropota, teme in skrivnostne moči Kazme in njegovih sodržnikov; vendar je vse to mogočno vplivalo na Setona.

Divje, neverjetne teorije so mu drvele po možganih. Veliko skla-dišče opojnin je ležalo skrito pod njegovimi nogami — in moral je biti nekje skriten vhod, ki ga policija pri raziskovanju ni našla. To samo na sebi ni bilo nemogoče, kajti tega poslopja niso raziskovali natančneje kot vseh drugih v sosesčini. Divji krik v noči, ki je tako strašno pretresel oba poslušalca, je prihajal iz teme ravno na tem kraju, in lahko je bilo mogoče, da ga je bila izustila izginita žena. V srcu o tem nihče ni dvomil.

Sklenil je, da bo dal povelje, poslopje še enkrat natančno preiskati, in sicer tako tajno, kot le mogoče. Sklenil je tudi, da ga tako tesno zastražiti, da nikomur ne bo mogoče oditi ali priti neopaženo.

Toda Kismet, v čegar vsegamočnost je več kot na pol vero-val, je odločil drugače, kajti človek je samo orodje v rokah Usode.

St. št. 5307/ref. IX.

1204 a

RAZPIS.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo zidarskih in drugih obrtniških del za zgradbo 10 priličnih stanovanjskih hišic za zasilna stanovanja za Bežigradom.

Potrebni podatki se dobe pri mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti do 5. marca 1926 ob 11. uri dopoldne pri gori navedenem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 24. februarja 1926.

Srečke državne razredne loterije

se dobijo lahko še za III. razred XI. kola pri
Zadružni hranilnici, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Cela srečka III. razreda stane Din 240.—
Polovična 120.—
Četrtninska 60.—

Zunanji naročniki naj blagovolijo odpadajoči zne-vnaprej nakazati, da se jim pravočasno dostavijo srečke.

Žrebanje 5. in 6. marca 1926.

V zbirki „Oder“ je izšel

Vrtinec.

Drama v treh dejanjih. — Spisal Janez Žagar.

Vrtinec je kratka kmetiška drama
samo štirih a dobrih vlog

Cena Din 18.—

Izdala knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani.

Najpopotnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, oglejte si to izrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6 I.
Brezplačen pouk, 15-letna garancija.
Telefon št. 980. 28

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob smrti naše
ljubljenе soproge, matere, stare matere in tačče, gospe

Frančiške Kastelic

izrekamo tem polom vsem našo najpriskrnejšo zahvalo.
Posebna zahvala pa bodi izrečena odboru in uradni-
štvu Ljudske posojilnice, gg. trgovcem, darovalcem kasnih
vencev in cvetja ter končno vsem, ki so spremlili drago nam
pokojnico na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1926.

Zalujoče rodbine:

Kastelic, Hladky in Marčan.

Klanjajoči se volii Najvišjega naznanjamo v globoki žalosti, da je naš preljubi, skrbni soprogo, oče, brat, stric in tast, gospod

Franc Kočever

posestnik, vinski trgovec in gostilničar

danes zjutraj ob 3. uri, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v soboto, 27. t. m. ob 15. uri na farno pokopališče k Sv. Pavlu.

Maše za dušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in prijazen spomin.

Vrhnika, dne 25. februarja 1926.

Valentina Kočever roj. Eržen, soproga —
Minka por. Zore, Nada, Anica, Jožko, otroci,
in ostali sorodniki. 1205

Zahvala.

Vsem, ki ste na kakeršenkoli način izkazali sočutje našemu nepozabnemu stricu, bratu, svaku itd. gospodu

Alojziju Zajcu

ob času njegove bolezni in ga spremiti na njegovi zadnji poti, izrečemo iskreno zahvalo. Posebej se še zahvaljujemo pevskemu, društvu „Slavcu“ za genljivo petje in šišenski požarni brambi za za časno spremstvo.

V LJUBLJANI, dne 25. februarja 1926.

Žalajoči ostali.

VEZAVO KNJIG ZAPISNIKOV

in vsa druga knjigoveška dela

izvršuje lično, trpežno in
po konkurenčnih cenah

KNJIGOVEZNICA DELNIŠKE TISKARNE

D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta št. 16

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Urejujo dr. Albert Kramer, Izdaja za Konzorcij „Jutra“ Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak, Vsi v Ljubljani.

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih pallo
Stari dežniki se nanovo preoblecata.

Radio-telegrafist

dobi stalno mesto pri podjetju v Ljubljani. — Reflektira se samo na prvo vrstno moč. — Pismene ponudbe z referencami na upravo „Jutra“ pod „Radio telegrafist“.

Osebni auto

velik, 40 HP, sedemsedežni Steyr, jako dobro ohranjen, malo izvožen, v izbornem stanju s kompletno opremo

tako ugodno prodam.

Inserenti naj se javijo pod šifro „Auto 36“ na upravo Jutra. 1128 a

Pisalno mizo

eventualno še kake druge pisarniške mobilije, dobro ohranjene iščem za takoj. — Pismene ponudbe pod „Pisarniško pohištvo“ na upravo „Jutra“.

Med najboljšje zgodovinske povesti

štejemo Budalov

Križev pot Petra Kupljenika.

Povest se godi v protestantski dobi na Slovenskem.

Cena broš. 17.—, vez. 22.—, poštnina 150

Maroča se v

Knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani.

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

Brazovski
Hipotekarna

v Ljubljani

Telefon
173

(pre) Kranjska deželna banka

izvršuje vse bančne
posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun proti naj-
ugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstno kredite in predjume.
Nakup in prodaja valut in deviz.

Polenovko

namočeno 669

marinade vseh
vrst

po konkurenčnih cenah
morske in slad-
kovodne ribe

dobite vsak dan v spe-
cijalni trgovini „RIBA“.
Gradišče št. 7. Ljubljana.

Otomane

afrik modroce, zmice,
kakor tudi vse druge
tapetniške izdelke nudi
po znatno

znižanih cenah
Fran Jager, tapetnik
Ljubljana,
Kolodvorska ulica 27.
Popravila točno in ceno

iz koronaste zgo-
dovine je zajet roman

Angelin

Hidar

Spisal Ivan Lah,
Cena vezani knjigi Din
32, po pošti Din 150 več.

Izdala:
Tiskovna zadruga
v Ljubljani.

„Jutrov“ roman

LUCIFER

katerega skromnost napeta
vrednina, prepletena s fa-
tastičnimi zapletili od sa-
vetke do konca, ki prika-
žajo navdušenemu čitatelju
s interesantnim razmišlje-
vanjem vsak hip prosti-
denja, ki mu že sledi ras-
čaranje in konstantna in
sopet presenečenja tako da
so čitatelji nestrpno preta-
kovali vsako nadaljevanje
romana, je izšel in se do-
biva pri upravi „Jutra“ v
Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali
in oni, ki niso imeli
te prilike, naj si ga
tako naroče za
domače knjižnice.

Šolj zabavati Vas ne
nore nobena knjiga!

Vezane stane . . . 55 Din
Broširane . . . 45 Din